

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
KÜLKERESKEDELMI KAR
NEMZETKÖZI TANULMÁNYOK SZAK
levelező munkarend

**A VISEGRÁDI EGYÜTTMŰKÖDÉS JELENE ÉS JÖVŐJE
MAGYARORSZÁG SZEMPONTJÁBÓL**

Belső konzulens: dr. Marinovich Endre

Készítette: Tóth-Zsigmond Annamária

Budapest, 2021

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	3
1.1 Témaválasztás indoklása.....	4
1.2 Dolgozat megírásának célja.....	5
1.3 A választott téma feldolgozásának menete.....	5
2. Szakirodalmi áttekintés	6
2.1 Fogalmak tisztázása.....	6
3. Helyzetértékelés	8
3.1 Az együttműködés története	8
3.2 Az együttműködés célja.....	10
3.3 Szervezeti felépítés.....	11
3.4 Magyarország	13
3.5 Lengyelország	13
3.6 Csehország.....	14
3.7 Szlovákia	15
4. Helyzetelemzés	16
4.1 2014.....	17
4.2 2015.....	19
4.3 2016.....	21
4.4 2017.....	23
4.5 2018.....	24
4.6 2019.....	26
4.7 2020.....	28
4.8 2021.....	30

5. Viszonyrendszerek.....	33
5.1 Tagok kapcsolata Magyarországgal.....	33
5.2 Magyarország helyzete az együttműködésen belül.....	34
5.3 Politikai és gazdasági befolyása az együttműködésnek.....	35
5.4 Tagok kapcsolata az unióval	36
5.5 V4+	38
6. V4 napjainkban	39
6.1 Programok, lehetőségek.....	39
6.2 Soros elnökség programja 2021	42
7. Interjú	44
7.1 Kérdések és következtetések	44
8. Összefoglalás.....	47
8.1 Jövőkép	48
8.2 Javaslattétel.....	49
9. Forrásjegyzék	51
9.1 Szakirodalmi források.....	51
9.2 Internetes források.....	51
10. Táblázatjegyzék	61
11. Ábrajegyzék.....	61
12. Mellékletek.....	62
12.1 Interjú dr. Jeszenszky Gézával, az Antall-kormány külügyminiszterével.....	62

1. BEVEZETÉS

2021. a Visegrádi Együttműködés életében egy kerek évforduló volt, méghozzá a 30. évforduló. 30 éve annak, hogy a magyarok képviselőjében Antall József, harmadmagával - Václav Havel, a Csehszlovák Köztársaság köztársasági elnökével; Lech Wałęsa, a Lengyel Köztársaság elnökével - aláírta a Visegrádi Nyilatkozatot. 1991. február 15-én még egészen más jelentősége volt az akkor három közép-európai állam szövetségének. Mind a körülmények, mind a célok eltértek a mai elképzelésektől. Mik ezek a célok napjainkban és milyen közelmúltbeli események vezettek idáig? Hogyan és milyen téren fejlődött az elmúlt 7-8 évben¹ az együttműködés, s azon belül főleg Magyarország? Dolgozatomban ezekre a kérdésekre szeretném a válaszokat megkeresni.

A kerek évforduló alkalmából Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke így fogalmazott: „(...) Mégis, a szívünk azt diktálta már 1991-ben, hogy országainknak, Lengyelországnak, Magyarországnak, Csehszlovákiának valamiképpen össze kell majd fogniuk. Tudtuk, évszázadok jönnek-mennek, de a közép-európai népek sorsközössége marad. (...) S valóban, harminc év elteltével, NATO-tagként az Európai Unió legdinamikusabb térségéként tekinthetünk magunkra. Erős növekedés, alacsony munkanélküliség, gyors digitális átalakulás, robusztus befektetések. Ezek vagyunk ma mi. (...) az is bizonyos, hogy nemzeteink átérzik felelősségük súlyát, amelyet Európa jövőjéért viselnek. Megvédeni a külső támadásokkal szemben és megvédeni a belső birodalomépítési törekvésektől, fenntartani hazáink és nemzeteink önállóságát. Egy küldetés teljesítésében elbukni heroikus, de nem örömteli. Úgy teljesíteni egy küldetést, hogy közben sikerre, szabadságra és jólétre jut a hazád, nem kevésbé heroikus, de örömteli is. Közép-Európa jó esélyt lát az utóbbira. Nemzetem nevében köszönöm a három évtizedes visegrádi együttműködést!” (Orbán, 2021)

Az Antall-kormány egykori munkatársa az együttműködésről, annak céljairól és kihívásairól napjainkban az alábbiakat gondolja:

---

¹ Megjegyzés: Szakdolgozatom során a közelmúlt eseményeit is vizsgálom, egészen 2014. januárjától. A dátum - figyelembe véve, hogy Magyarország a hangsúlyos az együttműködés tekintetében – az új választási ciklust jelöli. Véleményem szerint a mindenkori kormány politikája befolyásolja a regionális együttműködések hangsúlyosságát egy adott ciklusban, ezért tartottam fontosnak, hogy 2014-től vizsgáljam az együttműködés tevékenységét.

„A visegrádi gondolat a közös sors és a közös érdek terméke, abból a tapasztalatból eredő felismerésen nyugszik, hogy az agresszióval, a kívülről jövő hódító, vagy csak fenyegető törekvésekkel szemben közösen kell fellépni, védve e térség lakóinak értékeit, hagyományait” írta Jeszenszky Géza, az Antall-kormány egykori külügyminisztere. (Jónás, 2021)

1 - A nyilatkozat aláírása 1991-ben

Forrás: hirado.hu, 2018

1.1 TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA

A regionális együttműködések területét tanulmányaim megkezdése óta figyelemmel kísérem. Nagy érdeklődést mutatok ezen belül a Visegrádi Együttműködés témája iránt, hiszen az integráció egyre nagyobb figyelmet kap nemzetközi viszonylatban és „újjáélesztése óta” egyre szorosabb és erősebb az együttműködés a tagországok között. Amellett, hogy az Európai Unión belül a legjelentősebb lokális kooperációnak tartom, az utóbbi hónapokban minden eddiginél nagyobb jelentőséget tulajdoníthatunk az integráción belüli együttműködéseknek.

Ahogy közeledünk az egyes tagországok által fokozatosan és erőteljesen tervezett politikai integráció megvalósítása felé, annál érdekesebb helyzeteket szülhet egy-egy fajsúlyosabb szavazás megvitatása. Szakdolgozatom az említettek alapján kívánja elemezni és kutatni a V4-ek jelenét és jövőjét, valamint a várhatóan kialakuló dominanciáját Magyarországnak és Lengyelországnak az együttműködésen belül.

Úgy gondolom, hogy hatalmas jelentőséggel bír az elkövetkezendő évtizedekre tekintve, hogy az unióban jelenlevő tagállamok hogyan képzelik el az integráció jövőjét; milyen formában és mértékben tudják érdekeiket érvényesíteni a döntéshozatal során. Ebben lesz szerepük a hasonló gondolkodású és értékrenddel rendelkező tagországok összefogásának bizonyos kérdések tekintetében. A Visegrádi Együttműködés egy tartósan életben tartott regionális kooperáció példája, hasonló adottságokkal, kultúrával és történelmi múlttal rendelkező országokkal.

1.2 DOLGOZAT MEGÍRÁSÁNAK CÉLJA

Szakdolgozatom célja, hogy a jelen és közelmúlt vizsgálatával és elemzésével előre vetítsem vajon, hogyan pozícionálhatják magukat a visegrádi országok, főleg Magyarország az integráció keretében. Céлом, hogy egy minden téma iránt érdeklődő számára érthető munkát adjak ki a kezeim közül, mely világosan bemutatja egy működő regionális együttműködés értelmét, motivációit és célkitűzéseit, a Visegrádi Együttműködés jövőjét és a jövőbeni szerepét az európai térségben, valamint a nemzetközi politikai porondon. Magyarország nagyra értékeli a kooperációban való szereplését és hisz a közös munka erejében – a visegrádi országok szerepe és befolyása azonban nem csupán tőlünk függ, hanem a további tagországok hozzáállásán is. Ennek a bonyolult függési viszonyoknak a rendszerét kívánom bemutatni és érzékeltetni adott események jelentőségét az együttműködés életében.

1.3 A VÁLASZTOTT TÉMA FELDOLGOZÁSÁNAK MENETE

Elsődleges feladatombként a témában íródott szakirodalmak áttekintését tartottam. Ennek megtörténte után a szakirodalmi áttekintés mellett felkutattam a nemzetközi és hazai sajtóorgánumok cikkeit is az együttműködéssel kapcsolatban. Emellett a világhálón elérhető statisztikai adatok is a segítségemre voltak.

Szakedolgozatom egy részének felépítése idővonalyszerű, mely évről-évre, hónapról-hónapra haladva igyekszik bemutatni a releváns eseményeket és befolyásoló tényezőket, ezzel is hozzájárulva a közérthetőséghez és feldolgozáshoz. A téma feldolgozása a kronológiai részekről eltekintve egyfajta tematikus sémát követ, melynek szintén a közérthetőség és feldolgozás megkönnyítése a célja. A munkám során igyekszem kitérni a háttérben húzódó konfliktusokra és összefüggésekre, amik alapvetően meghatározzák bizonyos kérdésekben az országok viselkedését.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1 FOGALMAK TISZTÁZÁSA

- régió: „államhatáron belüli, illetve határokon átívelő, földrajzilag egybefüggő, közös, illetve hasonló geopolitikai, gazdasági, történeti, kulturális, környezeti és egyéb jellemzőkkel leírható területi egység.” (Nyusztay, 2014)
- szubrégió: „a régiónál kisebb területre kiterjedő, közös ismérvekkel rendelkező földrajzi, geopolitikai, gazdasági, kulturális egység, a régió egy alrendszere.” (Nyusztay, 2014)
- eurorégiók: „fokozatos létrejött, hosszú távú, integrált, határon átnyúló struktúrák, önálló döntéshozatali jogkörrel. Behatárolt földrajzi entitások, amelyek két vagy több ország adott területeit foglalják magukba. Céljuk a határ menti térségek fejlesztése, tevékenységüket az EU támogatja.” (Nyusztay, 2014)
- regionális: egy tájegységre, területre vonatkozó; területi, tartományi.
- regionalizáció: sűrű társadalmi és gazdasági interakciók egy régió belül. A hivatalosan kezdeményezett, illetve támogatott együttműködések mellett erősödő informális, civil kapcsolatok, háló(zato)sodás, szabad áramlások, s a mindezek következtében kialakuló közös, régiós identitás.” (Nyusztay, 2014)
- regionalizmus: „területszervezési elvek, politikák, irányzatok, amelyek az állami szinttel szemben az államon belüli, illetve a határokon átnyúló régiók szerepét, identitását hangsúlyozzák. (Nyusztay, 2014)
- kohézió: összetartó erő, mely együttműködésre sarkallhat feleket.
- szociális kohézió: „azonos nyelv, nyelvcsalád, etnikum, közös történeti múlt, vallás, kultúra.” (Nyusztay, 2014)
- földrajzi kohézió: „szomszédság, közelség, azonos tájegységhez tartozás.” (Nyusztay, 2014)

- gazdasági kohézió: „egymást kiegészítő (komplementer) gazdasági adottságok, illetve struktúrák, logisztikai, méretgazdaságossági előnyök, hasonló fejlettség, illetve közös fejlesztési, felzárkózási célok, közös/összefüggő természeti, illetve humán erőforrások, vállalati kooperációk, közös külgazdaság-politika.” (Nyusztay, 2014)
- szervezeti vagy funkcionális kohézió: „azonos múltbéli vagy jelenlegi szervezeti/szövetségi kapcsolódások, együttes részvétel, illetve annak közös szándéka multilaterális szervezetekben, csoportosulásokban.” (Nyusztay, 2014)
- politikai kohézió: „azonos ideológiai alapok, azonos politikai rendszer, kollektív biztonsági érdekek, stratégiai partnerség, szövetségi kapcsolatok. Felső/külső politikai befolyás, illetve annak kollektív elhárítási szándéka.” (Nyusztay, 2014)
- regionális kohézió: „az adott régió szereplőinek szorosabb együttműködését, összetartozását ösztönző földrajzi, geopolitikai, gazdasági, biztonsági, kulturális és szervezeti adottságok, tényezők összessége.” (Nyusztay, 2014)
- identitás: valamivel való azonosulás, azonosság, önazonosság
- regionális identitás: „közös történelem, kulturális, vallási hagyományok, sajátosságok és törekvések alapján vallott, kollektív önazonosság-tudat, amely irányulhat külső hatások, hatalmi befolyások elleni védekezésre is.” (Nyusztay, 2014)
- regionális szervezetek: „nemzetállamok, illetve nemzetállami szint alatti (szubnacionális) területi-közigazgatási egységek két- és többoldalú, egy földrészen belüli, vagy több földrészre kiterjedő, határokon átnyúló, szerződéses, illetve intézményesített kooperációi.” (Nyusztay, 2014)
- regionális politika: az Európai Unió egyik legismertebb közösségi politikája, amely a régiók közötti fejlettségbeli különbségek mérséklését, a kevésbé fejlettek felzárkóztatását célozza.” (Nyusztay, 2014)
- EGTC: „European Grouping of Territorial Co-operation (Európai Területi Együttműködési Csoportosulás, ETT), az Európai Parlament és az Európai Tanács 2006. július 5-én kihirdetett 1082/2006/EK-rendelete hozta létre jogi személyként, a tagállamok közötti, határokon átnyúló, eurorégiós együttműködési programok jogi szabályozására és támogatására.” (Nyusztay, 2014)

3. HELYZETÉRTÉKELÉS

A visegrádi országok az élet számos területén alakították ki az együttműködés lehetőségét, hogy közvetítsék közös érdekeiket, jövőbeli törekvéseiket. Kohéziójuk politikai, diplomáciai és gazdasági szempontból is hangsúlyosnak mutatkozik, hiszen nem csupán kulturális vagy oktatási szintéren keresik a közös munka lehetőségét, hanem az Európai Unión belüli egységes véleménynyilvánítás vagy politikai válaszok megfogalmazása során is a nemzetközi szintéren. Az utóbbi időben azonban az unión belüli politikai harcok kapcsán merül fel leginkább az együttműködés országainak neve. Ez leginkább annak köszönhető, hogy általános identitásbeli, ideológiai véleménykülönbségek mutatkoznak meg a tagállamok között.

3.1 AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS TÖRTÉNETE

Bár alapvetően a visegrádi királytalálkozó a szimbolikus dátum az együttműködés életében, számtalan mű megemlékezik róla, így én inkább a posztkommunista időszakról kezdeném a történetük bemutatását. A találkozó mindenestre láthatóan mély nyomot hagyott mindhárom – később négy – ország emlékezetében, hiszen visegrádi királytalálkozó hiányában nem valósulhatott volna meg az együttműködés, melyet gyakorlatilag közös történelmük, kulturális örökségük és hagyományuk inspirált.

A visegrádi országok kooperációjának kezdete 1991. február 15. napjára tehető, e jeles napon találkozott három ország – Magyarország, Lengyelország és Csehország - képviselője Visegrádon, hogy lerakják alapjait közös jövőjüknek egy nyilatkozat aláírásával². Két év elteltével, 1993-ban Csehország különválásával beszélhetünk Visegrádi Négyekről. A kommunizmus utáni időszak, a piacon bekövetkező liberalizmus minden résztvevő számára egy új kezdet lehetőségét adta. Hasonló problémákkal indultak el a piacgazdaság és liberalizmus útján, más-más megoldásokat keresve. Mégis egy valamiben egyetértettek a közép-európai országok: fel kell zárkózni a nyugati világ színvonalához, és minden lehetőséget meg kell ragadni az Európai Unióhoz való csatlakozás tekintetében.

Az új kezdet lehetősége hatalmas felelőséggel is járt, hiszen a posztkommunista országok régóta nem tapasztalt szabadságot kaptak a kezükbe. Az újonnan megteremtett erőviszonyok

---

² <https://www.visegradgroup.eu/download.php?docID=37> Letöltve: 2021.04.24. 10.52

és politikai irányok között a visegrádi országoknak újjá kellett építeniük gazdaságukat és tudták, hogy közös erővel, egymás támaszaiként a szabadsággal járó új kezdet meglovagolása könnyebb lesz. A 90-es évek a kezdetet jelentették az integráció számára, nem pedig a nemzetközi együttműködés sikerét. Az újonnan szabadsághoz jutó országok számos nehézséggel szembesültek, emellett saját gazdaságuk életben tartására és a nyugati világ magukhoz csábítására nagyobb hangsúlyt kellett fektessenek ebben az időszakban. Úgy is mondhatnánk, hogy taktikai értelemben koránt sem forogtak egy pályán a közép-európai barátok, ennek ellenére stratégiai céljaik megegyeztek, ezért az együttműködés is lélegeztetőgépen maradt. És túlélte. A nehézségeket, rivális lépéseket; melyeket minden ország a saját népének érdekében hozott.

A stratégia célok között nem csupán a nyugathoz való felzárkózás és az Európai Unióhoz való csatlakozás szerepelt, hanem a NATO szövetségeseihez való csatlakozás, és talán az egyik legfontosabb és leghosszabb távra szóló elhatározás: a demokratikus rendszer kiépítése és megszilárdítása Európa „keleti” felén is. A felsorolt szándékok megvalósításához elengedhetetlen volt az együttműködés, így maradhatott életben egy nehéz kezdet után is a volt kommunista országok integrációja. A 90-es évek végére Szlovákia kivételével végül minden ország csatlakozott a NATO-hoz, Szlovákia az unióhoz való csatlakozás előtt pár hónappal érte el a kitűzött célt.

A 2000-es évek már jelentőségteljes időszaknak ígérkezett a visegrádi országoknak, első nagy volumenű lépésként létrehozták a Visegrádi Alapot, mely onnantól kezdve egy támogatási forrást jelentett számukra – a kezdetekben főként kulturális és civil kezdeményezések finanszírozására használták fel. Az időszak meghatározó eseménye az Európai Unióhoz való csatlakozás volt, 2004 májusában minden visegrádi ország tagja lett az integrációnak. Bár alapvetően az együttműködés céljai között szerepelt, hogy a nemzetközi szinten is együtt érvényesíthessék érdekeiket, ugyanaz a helyzet állt elő, mint a 90-es évek gazdasági kihívásainál: kicsit minden ország a belföldi érdekeket tartotta szem előtt, minden ország sajátos feltételekkel kívánt a tagállamokhoz csatlakozni és háttérbe szorultak a közösségi érdekek. Ahogy napjainkban, úgy a történelem során legtöbbször – gazdasági és együttműködési célok ide vagy oda – az aktuális politikai akarat érvényesülését láthattuk. Ennek okát meghatározhatjuk úgy is, hogy sem az intézményi háttér nem volt megfelelő a

Visegrádi Együttműködés tekintetében, sem az integráció nem volt még olyan szinten, hogy megfelelő összhang alakuljon ki a tagok között stratégiai kérdések tekintetében.

A visegrádi országok életében igazán nagy áttörést a 2010-es évek hoztak, hiszen a 2008-as világválság után minden addiginál nagyobb értelmet nyert a közép-európai országok együttműködése. A kooperáció életében innentől kezdődött el egyre több területen a valódi szakmai együttműködés, az intézményi háttér megteremtése és kézzel foghatóvá vált a közös érdekszövetség is. Egyre több partnerrel került sor találkozóra és a közös gondolkodás is elindult, emellett folyamatosan növekedett a Visegrádi Alap összege is, így erősítve a visegrádi országok identitását és kultúrájának megőrzését.

3.2 AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS CÉLJA

A Visegrádi Együttműködés három történelmileg, gazdaságilag és politikailag hasonló felépítésű állam között jött létre azzal céllal, hogy a kommunizmus után fellélegezve garantálhassák állampolgáraiknak az alapvető jólétet, és megteremtsenek egy olyan légkört országaikban, ahol az emberi jogok tiszteletben tartása, a demokratikus értékek követése, a tolerancia, a szellemi és kulturális hagyományok tiszteletben tartása alapvető. A nyugati államok szintjéhez való felzárkózás és az európai integrációhoz való csatlakozás – az ebben való egymásra támaszkodás szintén a kezdeti célok között szerepelt.

Az évek múltával bizonyos célok tekintetében jelentős előrelépés történt, sőt az Európai Unióhoz való csatlakozás, mint célkitűzés 2004-ben hivatalosan is beteljesült. A kooperáció ettől függetlenül életben maradt – hol kisebb, hol nagyobb lendülettel, de működött. A 2010-es évektől kezdődően pedig kijelenthetjük, hogy lendületre kaptak a visegrádi országok és igyekeztek nem csupán kulturális, tudományos területen együttműködni, hanem az európai integráción belül is véleményüket egyeztetni a külpolitikát és gazdasági kérdéseket tekintve. Így elmondhatjuk, hogy a kooperáció bizonyos tekintetben bővült és a szándék továbbra is jelen van, hogy néhány területet megvizsgálva bővüljön vagy erősödjön az együttműködés.

Emellett fontos kiemelni, hogy az együttműködés valóban a négy ország fejlődését hivatott szolgálni és a nyilatkozat aláírása óta arra törekednek hogy minél több területen, minél több országgal fűzzék szorosabbra politikai és gazdasági kapcsolataikat. Ami a politikát illeti, sokszor túlonúl harsánynak tűnhet fellépésük a döntéshozatal során a nyugati államok képviselőinek – ez azonban semmiképpen sem az európai integráció ellen szól, sokkal inkább ideológiai okokra vezethető vissza. Céljuk ebben az esetben is a közös gondolkodás, a közép-európai térség érdekeinek képviselete, stabilitásuk megőrzése és nyilvánvalóan ideológiájuk érvényre juttatása bizonyos tekintetben.

2 - Az Európai Unió és a V4 országok zászlói

Forrás: dw.com, 2019

3.3 SZERVEZETI FELÉPÍTÉS

A Visegrádi Együttműködés egyetlen állandó szervezete a Nemzetközi Visegrádi Alap, mely napjainkban 10 millió eurós költségvetést tudhat magáénak. A szervezet célja kezdetekben kulturális és civil kezdeményezések támogatása volt, mára ennél már sokkal összetettebb támogató -és ösztöndíjrendszer. A szervezet rendelkezik egy Titkársággal; döntéshozó szervekkel, mint a Külügyminiszterek Konferenciája és a Nagykövetek Tanácsa; valamint végrehajtó szervvel. A Külügyminiszterek Konferenciájának munkájában az országok

külügyminiszterei vesznek részt, függetlenül az aktuális Elnökségtől. Feladatuk, hogy meghatározzák a szervezet irányvonalait és fejlődési lehetőségeit, valamint az ehhez szükséges költségvetést. Az Alap irányításának feladatait felváltva, egy éves időtartamú periódusokban a tagállamok látják el. Az elnöklő ország választja meg a Nagykövetek Tanácsának tagjait, melynek feladata a pályázatok elbírálása, a támogatási összegek szétosztása, valamint a Külügyminiszterek Konferenciájának megszervezése. Ezen felül állandó kormányközi egyeztetések intézményesült formában nem valósulnak meg az együttműködésen belül, a közös célok elérése érdekében természetesen megvalósításra kerülnek az aktuális témát érintő kezdeményezések. A Házelnöki Bizottság és a Szakbizottságok feladata a magas szintű politikai találkozókra előkészíteni a közös álláspontokat tartalmazó munkadokumentumokat, melyek alapjául szolgálhatnak a szakpolitikai irányvonalaknak. Többek között gazdasági, védelmi és külügyi bizottsággal is rendelkezik a szervezet sok másik mellett.

3 - Szervezeti felépítés

Forrás: saját készítésű

Klasszikus intézményi háttérrel azonban nem rendelkezik az együttműködés, hiszen az országok közötti kapcsolatok alapja a rendszeres csúcstalálkozók és diplomáciai, szakmai egyeztetések megtartása. Emellett a közös munkát elősegítendő létrehozták az éves elnökségi rendszert, melynek keretében felváltva dolgoznak ki az együttműködés számára egy munkatervet, mely tartalmazza az aktuális célkitűzéseket és az ezzel járó feladatokat.

3.4 MAGYARORSZÁG

Hazánkban az elmúlt tíz évben, 2010. óta a FIDESZ-KDNP koalíciója kormányoz Orbán Viktor miniszterelnök vezetésével, kétharmados többséggel a Parlamentben. A döntések és végrehajtás tekintetében stabilnak tekinthető Magyarország Kormányának működése. A jelenlegi kormány elkötelezett az együttműködés jövője szempontjából.

1 – Alapadatok hazánkról

Államforma	köztársaság	Főváros	Budapest
Államfő	Áder János	Hivatalos nyelv	magyar
Kormányfő	Orbán Viktor	Pénznem	magyar forint
GDP/fő	13 690 €	Népesség (fő)	9 769 526
EU tagság	2004. május 1.	Vallás³	római katolikus

Forrás: KSH, 2018 és az Európai Unió hivatalos oldala, 2021

3.5 LENGYELORSZÁG

Az országban 2015. óta a Jog és Igazságosság pártja (PiS) kormányoz, 2019. óta koalícióban a Szolidáris Lengyelország párttal, jelenleg Mateusz Morawiecki miniszterelnök vezetésével. Előtte a Polgári Platform (PO) párt volt hatalmon főként Donald Tusk miniszterelnök vezetésével, azonban az Európa Tanácsban való elnöki kinevezésének következtében a miniszterelnöki pozíciót 2014 végétől egy éves időtartamra Ewa Kopacz vette át. Az utóbbi időben voltak törések a kormányzás tekintetében, így politikailag kevésbé stabil a helyzetük. Lengyelország a magyarokhoz hasonlóan nagy potenciált lát az együttműködésben, azonban számos más partnerrel kooperál egyénileg is – a német-francia kapcsolatokat is igyekszik erősíteni, emellett több országok közötti fórumnak tagja és kezdeményezője.

---

³ Megjegyzés: Legnagyobb mértékben jelenlévő vallás az országban.

2 – Alapadatok Lengyelországról

Államforma	köztársaság	Főváros	Varsó
Államfő	Andrzej Duda	Hivatalos nyelv	lengyel
Kormányfő	Mateusz Morawiecki	Pénznem	lengyel zloty
GDP/fő	12 920 €	Népesség (fő)	38 382 576
EU tagság	2004. május 1.	Vallás⁴	római katolikus

Forrás: KSH, 2018 és az Európai Unió hivatalos oldala, 2021

3.6 CSEHORSZÁG

Csehországban a 2017. óta hatalmon lévő ANO 2011 elnevezésű centralista párt csak kisebbségi kormányt tudott alakítani Andrej Babis vezetésével, mivel nem sikerült koalíció partnereket találnia. Az idei, októberi választások azonban szoros eredményt hoztak, Babis pártja ellenzékbe vonult. A választások eredményeként a Petr Fiala által vezetett hármaskoalíció alakíthatott kormányt. Így tehát jelenleg nem mondható stabilnak a cseh kormányzat helyzete, várhatóan az elkövetkezendő hónapokban stabilizálódik a helyzet. Ezt megelőzően a Cseh Szociáldemokrata Párt és jelöltjei vezették Csehországot. A csehek is nagyra becsülik az együttműködést, azonban nem tulajdonítanak akkora jelentőséget neki, mint lengyel és magyar társaik.

3 – Alapadatok Csehországról

Államforma	köztársaság	Főváros	Prága
Államfő	Milos Zeman	Hivatalos nyelv	cseh
Kormányfő	Petr Fiala	Pénznem	cseh korona
GDP/fő	19 550 €	Népesség (fő)	10 693 939
EU tagság	2004. május 1.	Vallás⁵	ateista

Forrás: KSH, 2018 és az Európai Unió hivatalos oldala, 2021

⁴ Megjegyzés: Legnagyobb mértékben jelenlévő vallás az országban.

⁵ Megjegyzés: Legnagyobb mértékben jelenlévő vallás az országban.

3.7 SZLOVÁKIA

Szlovákiát hivatalosan is Eduard Heger, volt pénzügyminiszter, az Egyszerű Emberek és Független Személyiségek párt jelöltje irányítja, miután Igor Matovic egyéni kormányzás után lemondott miniszterelnöki posztjáról. Az országot négy párti koalíció vezeti jelenleg, helyzetü az új miniszterelnök kinevezésével javulásnak indult - a számos miniszteri lemondás viszonylag instabillá tette. Hasonlóan a csehekhez nagyra becsülik az együttműködést, azonban nem tulajdonítanak akkora jelentőséget neki, mint lengyel és magyar társaik. Általánosságban elmondható, hogy a szlovákok kötődnek a legkevésbé a kooperációhoz.

4 - Alapadatok Szlovákiáról

Államforma	köztársaság	Főváros	Pozsony
Államfő	Zuzana Caputova	Hivatalos nyelv	szlovák
Kormányfő	Eduard Heger	Pénznem	euró
GDP/fő	16 470 €	Népesség (fő)	5 457 926
EU tagság	2004. május 1.	Vallás⁶	római katolikus

Forrás: KSH, 2018 és az Európai Unió hivatalos oldala, 2021

---

⁶ Megjegyzés: Legnagyobb mértékben jelenlévő vallás az országban.

4. HELYZETELEMZÉS

A teljesség igénye nélkül az alábbi területeken folytatnak közösen munkát, hogy közvetítsék közös érdekeiket, jövőbeli törekvéseiket: alapvetően a kulturális, oktatási és infrastrukturális kérdések kötik össze leginkább az országokat; a Visegrádi Alapon felül természetesen, amelynek főként az ösztöndíjak és támogatások nyújtása a fő tevékenysége. Ezen felül a politika terén egyre inkább kibontakozóban van egy szorosabb együttműködési mechanizmus, azonban már eddig is kooperáltak biztonságpolitikai – kihívások az európai térségben, NATO védelmi kérdések, fegyverkereskedelem és védelmi politika -, terrorizmust és migrációt érintő – szervezett bűnözés elleni küzdelem, európai migrációs politika, illegális bevándorlás -, illetve szociálpolitikai kérdésekben. Politikai együttműködésként funkcionál az éves elnökségi programjuk is, melynek alapját mindig az képezi, hogy az adott helyzetben mi az érdeke az együttműködésnek. Minden elnöklő ország ez alapján állítja össze tervezetét és szakpolitikai kiindulópontjait a programnak. Emellett miniszterelnök és külügyminiszteri szinten is szerveznek csúcstalálkozókat, hogy megvitassák az aktuális, országokat és az együttműködés jövőjét érintő kérdéseket; illetve természetesen a különböző nemzetközi programok előtt is igyekeznek közös álláspontot kialakítani politikai és gazdasági kérdésekben egyaránt – értem itt ez alatt az Egyesült Nemzetek Szervezetében, a Kereskedelmi Világszervezetben, az Európa Tanácsban, Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetben vagy az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetben felmerülő kérdésekben való állásfoglalást. Az európai integráción belül is elmondható egyfajta együttműködés, hiszen a kezdetektől igyekeztek a tagok segíteni egymást különböző területeken – bár a csatlakozási tárgyalásokon nem sikerült hasonló feltételek mellett tagállammá válni. Napjainkban már kényes politikai kérdésekben is hajlandó a Visegrádi Négyek állást foglalni, azonban korábban is a közös kül- és biztonságpolitikát, a schengeni együttműködést, a bel- és védelempolitikát, monetáris politikát, illetve gazdasági kérdéseket megtárgyaltak. Elkötelezettek például a „szélesebb Európa” új szomszédságpolitikai és nyugat-balkáni stratégia mellett vagy az Észak-atlanti Szerződés Szervezete és az Európai Unió kapcsolatának megerősítése mellett.

Az elmúlt időszak történéseit egy idővonal segítségével kívánom bemutatni, melyben 2014-től kezdődően válik láthatóvá a Visegrádi Együttműködés tevékenysége legfőképpen a külpolitikát tekintve. Az idővonal érzékelteti, hogy az együttműködés országainak hogyan alakult az egymáshoz fűződő viszonya és az Európai Unió belüli szerepük.

4.1 2014

Az év elején rutinszerű látogatásán vett részt Lengyelországban Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnöke. A magyar miniszterelnök nagy jelentőséget tulajdonít lengyel kapcsolatainknak, éppen ezért minden évben igyekszik első külföldi útjaként Varsóba látogatni. A találkozón az ukrán belpolitikai válság is téma volt, hiszen az együttműködés országai is kiemelt témaként kezelték a külpolitikában – fontos lett volna, hogy egységes álláspont alakítsanak ki kooperáción és integráción belül. Kijelenthető, hogy az egész év történéseit felölelte az Ukrajnában zajló konfliktust és az ahhoz kapcsolódó

Márciusban egy kisebb diplomácia botrány tört ki a Közép-európai Védelmi Együttműködés országainak találkozója után. A magyar honvédelmi miniszter ugyanis bejelentette a nagynyilvánosságnak, hogy Horvátország felkérte Magyarországot légvédelmének ellátására. A horvát fél ezt következetesen tagadta, míg a magyar honvédelmi miniszter állította, hogy részletekbe belemenően tárgyaltak a témáról. Elmondása szerint erre azért került sor, mert az ukrán válság miatt a horvát fél fontolóra vette légtérének nemzetközi bevonással történő védelmét⁷. A találkozón a visegrádi országok mindegyike részt vett.

Áprilisban aztán egy újabb konfliktust okozott a magyar választások után újonnan kormányfőként funkcionáló Orbán Viktor beiktatási beszéde. A miniszterelnök úgy fogalmazott: „a Kárpát-medencei magyarokat megilleti a kettős állampolgárság, megilletik a közösségi jogok, és megilleti az autonómia is. (...) meg kell kapnia a kettős állampolgárságot, meg kell kapnia a közösségi jogok teljességét, és meg kell kapnia az öngazgatás lehetőségét is”. A beszéd azért okozott felháborodást a nemzetközi szinten, mert az ukránok helyzete egyre kétségbeejtőbbnek bizonyult. Ukrajna ugyanis két hónappal a beszéd elhangozta előtt veszítette el lakosságuknak 5%-t és ezzel együtt a Krím félszigetet, melyet az oroszok magukhoz csatoltak. Hivatalosan erre egy népszavazás segítségével került sor, azonban a népszavazást megelőzően számos konfliktus tarkította a döntést – szélsőséges csoportok álltak harcban egymással és Oroszország számos kedvezőtlen, agresszív lépést tett a helyzet rendezésére.

---

⁷ <https://honvedelem.hu/hirek/hazai-hirek/hende-csaba-horvatorszag-felkerte-magyarorszagot-legtere-vedelmere.html> Letöltve: 2021.11.22. 10.52

Lengyelország felháborodása a beszéd kapcsán némileg érthető volt, hiszen történelmileg indokolt az aggodalmuk az orosz befolyás tekintetében, és számukra Ukrajna unióhoz való közeledése lenne a megnyugtató válasz ebben a kérdésben. Emellett számos lépést tettek annak érdekében, hogy az ukrán-orosz konfliktus enyhüljön nem csupán politikai szinten, hiszen humanitárius segítséget is nyújtottak. Donald Tusk, lengyel kormányfőt pár hónappal később megválasztották az Európai Tanács elnökévé, így a viszály kissé enyhülni látszott. Ennek oka a V4 országok öröme, hiszen úgy érezhették, Tusk kinevezésével az unión belül nőhet Közép-Európa súlya, a visegrádi országok szerepe.

Németh Zsolt külügyi államtitkár a következőket mondta: „a Visegrádi Együttműködés brandje lejött a földre, és termőre fordult. Már nem csak értelmiségi-kulturális metafizikus jelenség.” (Tóth, 2014) A lengyel külügyminiszter pedig kijelentette, hogy „A visegrádi csoport (V4) az európai közösség egyik kulcsfontosságú tényezője, e négy ország már nem passzív figyelője, hanem aktív alakítója a nemzetközi kapcsolatoknak.” (Index.hu, 2021) Hogy miért hangozhattak el az említett sorok pont ebben az évben, az elmúlt hónapok eseményeit tekintve? Az Európai Unióhoz való csatlakozás 10. évfordulója alkalmából összeültek a visegrádi országok, hogy értékeljék helyzetüket és megvitassák jövőjüket.

Év közben több fontos kérdés tekintetében adtak ki közös nyilatkozatot: a közlekedési infrastrukturális fejlesztések tekintetében megállapodtak, hogy a következő uniós költségvetési időszak elfogadásakor igyekeznek javítani pozíciójukat, hogy a régóta várt projektek megvalósítására is sor kerülhessen. Ígéretet tettek továbbá a honvédelmi egységeik fejlesztésére és összefogására is Európa védelme érdekében – konkrétumként szerepel, hogy a NATO keretében hadgyakorlatokat tartanak a visegrádi országok, védelmi kapcsolataikat erősítik. Kinyilatkoztatták, hogy illegitimnek tartják a szeparatisták választásokat tervező törekvéseit és a konfliktus békés rendezésére szólították fel az ukrán és orosz feleket.

Az év utolsó felében a visegrádi országok csúcstalálkozójára került sor, melyen Svájc miniszterelnöke is jelen volt. A program fő motívumaként az ukrán válság és az arra adott válaszüzenet szolgált, hiszen elkötelezett célja volt mind az Európai Uniónak, mind a Visegrádi Együttműködés tagjainak, hogy megfelelő szankciókkal válaszolhassanak Oroszország beavatkozására. A közös és egyhangú fellépést nagyon fontosnak tartották, hogy gátat

vethessenek a további agresszív fellépésnek. Emellett felszólaltak a nyugat-balkáni országok helyzetével kapcsolatban is: kifejezték támogatásukat az európai integrációhoz való csatlakozás érdekében – a V4 országok elkötelezettek a szomszédságpolitikai iránt és ebben az esetben partnerre találtak Ausztria és bizottsági képviselők személyében. A visegrádi országok köztársasági elnökeihez csatlakozott Ausztria és Szlovénia is egy találkozó keretében és közös nyilatkozatukban hangsúlyozták, hogy több területen együtt kívánnak dolgozni - főleg az energiapolitikára, közlekedésfejlesztése vonatkozóan -, a források rendelkezésre állása esetén, amit igyekeznek előteremteni. És végül még ebben az évben létrehozták az „Innovation Task Force” kezdeményezést az együttműködés keretében, amely főleg az innovációs megoldások kutatására hivatott.

4.2 2015

Az év a magyar külpolitikát tekintve izgalmasnak bizonyult, hiszen számos diplomáciai és politikai konfliktus tarkította. Az együttműködésen belül a lengyel-magyar kapcsolatok kifejezetten feszültek voltak az év elején. Lengyel barátaink nem nézték jó szemmel az egyre mélyülő oroszbarát hozzáállásunkat, aminek több oka volt. Az első és talán legfontosabb ok az ukrán konfliktus és Oroszország hozzáállása. Lengyelország jelentős gesztusokat tett, hogy az ukránok helyzetét stabilizálja humanitárius segítségnyújtást eszközölve, emellett következetesen kiállt Ukrajna szuverenitása mellett és az oroszok agressziója ellene. Ahogy az akkori lengyel elnök fogalmazott⁸: „...a rendszerváltás során a két országnak joga volt önállóan dönteni sorsáról, és ugyanolyan jog illeti most meg Ukrajnát.” Eközben Magyarország erősítette orosz gazdasági kapcsolatait ezzel nem kis félreértést okozva a nemzetközi szintén. Ekkorra már a konfliktus komoly károkat okozott a visegrádi négyek együttműködésén belül, hiszen Magyarország „hadban állt” legfőbb szövetségével, Lengyelországgal és a teljes uniós politikával több fronton.

A lengyelek egyre inkább eltávolodtak a kooperációtól, a szlovákok és csehek pedig létrehoztak egy újabb regionális együttműködést Ausztriával karöltve. A „slavkovi hármak”⁹

---

⁸ https://index.hu/kulfold/2015/02/19/a_lengyel_kormanyfo_finoman_figyelmeztette_orbant/

Letöltve: 2021.11.21. 19.05

⁹ https://hu.m.wikipedia.org/wiki/Slavkovi_nyilatkozat Letöltve: 2021.11.21. 19.27

együttműködésének kezdete hivatalosan 2015. január 29. A kooperáció segítségével szeretnék volna összehangolni tevékenységüket az országok a fajsúlyos kérdések tekintetében, az európai integráción belül és a külpolitikájukat figyelembe véve. A visegrádi országok tehát komoly dilemmák előtt álltak. Ennek ellenére sokszor elhangzott az együttműködés kormányfői által, hogy erősnek és szükségesnek tartják a közös munkát és az idő elteltével ezt bizonyos témák tekintetében igyekeztek is bizonyítani. A külön irány okozója mindenesetre lehetett akár a magyar fél oroszok felé való közeledése is.

Júniusban egyhangúlag elutasították a menekültkvótaként emlegetett uniós elképzelést, emellett rendkívül határozottan kiálltak. Mint ismeretes, a szíriai háborús helyzet miatt egyre több állampolgár döntött úgy, hogy nyugatra menekül, hogy életét mentse. A témában a vélemények megoszlanak, ami komoly feszültséget szült a tagállamok között. Az EU kezdetben két részre szakadt: az egyik oldalon azt az álláspontot képviselték, hogy a háborús menekülteket kötelességünk befogadni. A másik oldal viszont azt álláspontot képviselte, hogy nem feltétlenül szükséges a menekültek befogadása, a megoldás mindenképpen a schengeni övezeten és az az Európai Unió kívül megtalálható. Az igazsághoz hozzá tartozik pár év távlatából, hogy számos olyan esetről számoltak be, ahol nem háborús menekültek kérelmezték a letelepedésüket egy új élet reményében, hanem gazdasági vagy illegális bevándorlók. A menekült kvóta alapja, hogy a Görögország és Olaszország által befogadott körülbelül negyvenezer bevándorlót lakosság -és GDP arányos elosztás mentén fogadják be a tagállamok szolidaritásuk kifejezéséeként. (Európa Tanács, 2016) Ilyen formában tehát a Visegrádi Négyek elzárkóztak a tervezettől - az önkéntes befogadás lehetőségét tartalmazó elképzelést egyébként támogatták. A visegrádi országok a határvédelem területén is együttműködtek az év második felét tekintve: folyamatosan egyeztettek az aktuális helyzetről és összehangolták a határokon zajló munkát, sőt összefogva egységesen küldték embereiket a leginkább érintett határokra – például a görögökhöz. Ez a fajta kooperáció üdvözlendő volt az elmúlt éveket figyelembe véve, hiszen a konfliktusok helyett, együtt dolgoztak egy feszült helyzet megoldásán. Magyarország pedig ennek a közös munkának lehetett az irányítója, hiszen elsőként ismerte fel a kialakult vészhelyzet súlyát és lépett a tettek mezejére. Az év slágere tehát az előző évekhez képest nem az ukrán-orosz konfliktus volt, hanem a menekültválság.

A visegrádiak életében egy másik jelentőségteljes esemény következett be: Lengyelország választott. A lengyel választásoknak a rendszerváltás óta nagy a tétje, hiszen a rendszerváltás óta nem szerzett kormánytöbbséget egyetlen párt. (Szabó, 2021.) Az együttműködés szempontjából ez azért is volt lényeges momentum, mert az utóbbi években a lengyel-magyar felek között számos konfliktus húzódott, főként érdekellentétek miatt. A választást végül a PiS (Jog és Igazságosság) pártja nyerte meg, ráadásul önállóan alakíthatott kormányt – ez a kooperációt tekintve egy kedvező fordulat volt, hiszen a kampányban ígéretként jelent meg az együttműködés támogatása.

Év közben a visegrádi országok találkozói során hangsúlyozták az energiapolitika terén való együttműködés fontosságát – az ukrán konfliktusra reflektálva –; szlovák kezdeményezésre találkoztak Törökország képviselőivel, hogy erősítsék partneri kapcsolataikat; kinyilatkoztatták a keleti partnerség és a szomszédságpolitika iránti elkötelezettségüket és a francia elnökkel is találkozót hívtak össze, hogy aktuálpolitikai kérdésekről – mint a migráció, munkanélküliség vagy környezetvédelem – egyeztessenek. Végül sort került a dél-koreai elnökkel való találkozóra is, ahol pedig a szoros együttműködés lehetőségéről és a lehetséges területek meghatározásáról szólt a diskurzus.

4.3 2016

Kétségkívül az év leginkább felkapott témája a britek unióból való kilépési szándéka. David Cameron, brit miniszterelnök népszavazásra bocsájtotta ígéretéhez híven Nagy-Britannia uniós tagságának kérdését. Az év elején aligha számítottak a mára már világos végeredménnyel. Cameron szeretett volna szövetségeseket maga mellé, hogy az EU döntéshozatalán keresztül vihesse elképzeléseit és ezzel garantálja nem csupán az ország politikai közegében való megerősödését, hanem országának súlyát is az integráción belül. A szövetségesek felkutatásakor a közép-európai térségre is hangsúlyt fektetett, így jöhetett létre a magyar miniszterelnökkel, Orbán Viktorral való találkozás is rögtön az év elején. Szakmai körökben arról beszéltek, hogy a találkozóra azért kerülhetett sor, hogy Cameron elnyerje a visegrádi országok támogatását lobbitevékenységéhez. (Iván, 2016.) Hogy milyen megállapodás születhetett - ha valójában született -, már sosem derülhet ki, hiszen a népszavazás eredménye folytán Nagy-Britannia kilépett az Európai Unióból.

Februárban sor került a visegrádi országok találkozóira. A csúcstalálkozón ünnepélyes keretek között aláírtak egy nyilatkozatot az együttműködés újjáélesztésének 25. évfordulója alkalmából. A találkozó főleg az aktuálpolitikai kérdésekre koncentrált, így a migrációs válság kezelése és terítéken volt. A Visegrádi Négyek elképzelése a megoldás tekintetében az volt, hogy a bolgár és macedón határon kerítést építsenek, ezért Bulgária és Macedónia is részt vett az ülésen meghívottként. A kerítés végül ilyen formában nem épült fel, mivel uniós szinten ellenállásba ütközött – és a bolgár fél is ellenezte teljes mértékben az ötletet. A találkozón kinyilvánították továbbá, hogy nem értenek egyet a menekültek betelepítésével és szétosztásával. Az egyeztetések hosszú ideig folytatódtak az Európai Unión belül és kívül is - a Törökországgal való megállapodás volt az elsődleges cél a migrációt tekintve.

4 - A visegrádi csoport a 25. évforduló évében

Forrás: Euractiv.com, 2016

Az év jelentős részében a fentebb részletezett témák foglalkoztatták az uniós tagállamokat, illetve a Visegrádi Együttműködés tagjait. Mindkét esetben elmondható, hogy találkozók és tárgyalások sorozata zajlott le az év során. Ezt támasztja alá a tény, hogy az együttműködés kormányfői számtalanszor találkoztak az eltelt hónapok során egymással, az uniós

döntéshozókkal és a német kancellárral is, mindannyiszor a migráció és a britek unióból való kilépéséről tárgyaltak.

Amiben ebben az évben megállapodtak vagy közös nyilatkozatra került sor az említett hangsúlyos témák mellett: egészségügyi információs rendszer kidolgozása, az egészségügyi rendszer javítása és jó gyakorlatok megosztása; a keleti partnerség támogatása és a koordináció elősegítése; védelmi együttműködés értékelése és méltatása; valamint a szomszédságpolitika napirenden tartása.

4.4 2017

Az európai unió alaphangulatát továbbra is a BREXIT, a britek unióból való kilépése és a migrációs válság uralta. Egy általános bizonytalanság alakult ki a tagállamok között, mivel sem a britek tekintetében, sem a menekültválság kezelésében nem jutott dűlőre az uniós döntéshozatal. Az országok többsége ennek ellenére igyekezte segíteni a britek kilépési folyamatát, hogy minél kevesebb kárát lássák az integrációban maradó nemzetek. A kialakult bizonytalanság számtalan feszültséget szült, hiszen sem az európai integráció jövőbeli irányát, sem annak menetét és sebességét nem látták tisztán. A célok és stratégiák megfogalmazása helyett az integráció látszólag minden energiáját a problémamegoldásra fordította. A helyzettel kapcsolatban sem volt egyetértés, a migrációs válság kezelése rengeteg energiát elvont és ennek tetejére még a britek kiválása egy teljesen új precedenst teremtett. Nem csoda hát, hogy az Európai Unió homályosan látott jövőjét illetően. Ez nyilvánvalóan a Visegrádi Együttműködés hétköznapijaira is hatással volt: a közös diskurzus sem szólt másról, mint a fent említett témákról – ez később kritikaként is megfogalmazódott a V4-ek tekintetében, hiszen nem hordozott jó üzenetet, hogy a kényes témákban külön utakon járnak.

A bizonytalanság szülte azt az ötletet, hogy többsebességessé kellene avanszálni az integrációt, melynek segítségével a gyorsabb és szorosabb integrációt támogató tagállamok és az ezt ellenzők is haladhatnának saját pályájukon és tempójukban. Ez az ötlet a V4-ek tekintetében kedvezőtlenül hatott volna, hiszen fejlettségben nem zárkóztak fel a nyugati államokhoz és az eurózónának sem tagjai a szlovákok kivételével. Az ötlet természetesen a „nagyhatalmi zónából”, Franciaországtól és Németországtól érkező felvetés volt. A britek kilépése erős

ellenérzést váltott ki a nyugati tagállamoknál a tekintetben, hogy rá kellett ébredniük: a 2004-es bővítés egyik hátrányaként tartható számon az újonnan érkező tagállamok eltérő világlátása a történelmi hatásoknak köszönhetően. A történelem okozta különbségek viszont hátráltathatják a szorosabb integráció lehetőségét, ezt szerették volna megakadályozni a nyugati államok.

2017 júliusában ismét Magyarország következett a soros elnöklésben, melynek keretében számtalan találkozóra kerülhetett sor. A visegrádi országok együttes erővel tárgyaltak például Emmanuel Macron, francia elnökkel; Jean-Claude Juncker, az Európai Bizottság elnökével; Benjamin Netanjahu, izraeli miniszterelnökkel és az egyiptomi elnökkel is aktuálpolitikai kérdésekben. A magasrangú találkozók mellett, közvetlenül a visegrádiakat érintő témák voltak például a keleti országokba érkező, silányabb minőségű élelmiszerek kérdése. Az élelmiszerbotrány miatt a visegrádi országok rendkívüli csúcstalálkozó keretében tárgyaltak a fellépésről, hiszen nemzetközi diplomácia botrány kerekedett belőle. A másik az eurózónába való belépés – ez főleg azért foglalkoztatta a cseheket, mert ezzel a lépéssel a szlovákokkal egyetemben a többsebességes unió „magjához” tartoztak volna. Szó esett még az együttműködés tagjai között az innováció és digitalizáció fontosságáról – és az ezen a területen való közös feladatokról; a keleti partnerség sürgetéséről; és az aktuális mezőgazdasági kérdések megvitatásáról. 2017 tehát leginkább a nemzeti érdekekről és azok megvédéséről szólt az évek óta terítéken lévő slágertémák mellett.

4.5 2018

Változatlanul terítéken a migráció kérdése és a britek unióból való kilépése is. Európa nehéz kérdések megválaszolására volt kényszerítve, mindezt stabilitást nélkülözve kellett megtennie a nemzetközi politikát tekintve. Németország új kormányt alakított, a franciák fáradhatatlanul azon dolgoztak, hogy a többsebességes unió koncepcióját bevezethessék. Eközben kemény tárgyalások folytak a menekültpolitika tekintetében is, hiszen egyre égetőbbé vált a probléma megoldása. Lengyelország élén új államfő állt, mivel Beata Szydło lemondott a tisztségről.

2018 elején a visegrádi országok tekintetében három fontos dolog is megállapítható: az egyik a lengyeleket és magyarokat fenyegető kötelezettségszegési eljárás - a lengyelek esetében

elindították az eljárást, a magyarok esetében viszont még csupán előkészítési fázisban volt, amit ősszel végül kétes számítási módszerrel megszavaztak a tagállamok képviselői. A másik pedig a migrációs válság okozta harcok miatt kialakult feszült viszony, hiszen a kérdésben a cseh és szlovák páros egyre inkább eltávolodni látszott a lengyel-magyar párostól. Abban egyetértettek, hogy a kötelező betelepítést nem támogatják, az alternatív megoldások terén viszont más volt az elképzelésük. A harmadik stratégia lépésként kezelhető kijelentés pedig: kilátásba helyezték a V4 országok egy közép-európai fejlesztési bank létrehozásának lehetőségét – az ötlet amellet, hogy nagy volumenű, az együttműködés életében előfordultak már hasonlóan merész ötletek: a közút -illetve vasúthálózat országok közötti fejlesztése és bővítése például ilyen. A gyakorlati megvalósítást tekintve március végén a V4 országai elindították közös adományvonalukat, melyet arra estere hoztak létre, ha bármelyik országban katasztrófa helyzet állna elő, a vonal segítségével támogatást nyújthassanak.

Az év feléhez közeledve az együttműködés vezetői az osztrák kancellárral találkoztak tekintettel arra, hogy Ausztria vehette át júliusban az Európa Tanács soros elnökségét. A találkozó keretében stratégia kérdésekben egyeztettek: mint a migrációs kérdés, a következő időszak költségvetése vagy szomszédsgpolitika. Pár nappal később, az uniós állam- és kormányfők csúcstalálkozóján végül elfogadásra került menekültválság kezeléséről szóló nyilatkozat. A visegrádi országok fellélegezhetnek, hiszen egy jelentős vitában arathattak győzelmet abban a tekintetben, hogy érvényesíthették elképzelésüket közös fellépésük segítségével.

2018. botrányára sem kellett sokat várni - nem meglepő módon a menekültekhez kapcsolódik és kétségtelenül óriási port kavart. Történt ugyanis, hogy Emmanuel Macron, francia elnök a következőket mondta, amikor arról kérdezték, hogy a migráció témáját valóban válság és feszültség övez¹⁰: „Azok, akik azt mondják nekünk: Schengen része vagyok, szeretem Európát, amikor hasznot húzok a strukturális alapokból, szeretem Európát, amikor pénzt ad nekem, amikor jólétet biztosít a népemnek, amikor megengedi, hogy a munkavállalóim az otthoninál jobban keressenek a környező országokban, de otthon nem fogom engedni, hogy egyetlenegy migráns, egyetlenegy menekült beléphessen az országomba. Ennek a folyamatnak az lesz a

---

¹⁰

https://index.hu/kulfold/eurologus/2018/09/21/macron_aki_nem_szolidaris_hagyja_el_schengent_es_az_eu-s_penzeket/ Letöltve: 2021.11.27. 19.59

vége, fejezte be, hogy „azok az országok, amelyek nem mutatnak szolidaritást, el kell hogy hagyják a Schengen-zónát, és nem fognak részesülni a pénzügyi támogatásból.” A szavai természetesen a 2019. évi választási kampány részei voltak, mégis elindult egy folyamat kommunikáció szintjén, aminek később jelentősége is lesz. Macron ugyan a szolidaritást hozta összefüggésbe a pénzügyi alapokkal, a migráció kérdését ekkorra már lezártak tekintették a megállapodást tekintetében. A kampány részeként viszont felmerült, hogy ha szolidaritáshoz nem is, jogállamisághoz köthetővé kellene tenni a pénzügyi alapokhoz való hozzáférést - ez egy fontos momentum a jövőt tekintve.

Az év végén aztán az együttműködésen belül okozott egy kis feszültséget Csehország új külügyminiszterének interjúja. A beszélgetés alkalmával ugyanis jelezte, hogy Magyarország és Lengyelország esetében szükség lesz egy komoly elbeszélgetésre az országaikban zajló belügyek tekintetében – ezzel egy kisebb diplomáciai feszültséget okozva. Az együttműködés tagjai között nem jellemző az üzengetés, az elmúlt évek során ezt a közvetett kommunikációt kizárólag cseh és szlovák barátaink választották, amennyiben kényes témát érintettek a sajtó munkatársai.

Összefoglalva a hangsúlyos témák mellett, közös nyilatkozatot adtak ki a visegrádi országok az alábbi témában: digitalizáció és ipar összefüggései és aktuális kérdései; a következő uniós költségvetési időszakról alkotott vélemény; közös határvédelem, a FRONTEX – Európai Határ- és Parti Őrség – lehetőségei.

4.6 2019

Az év leghangsúlyosabb témáját az európai parlamenti választások szolgáltatták, hiszen az új költségvetési időszak és az integráció irányvonalát is meghatározza az eredmény. Mégsem erről szóltak év elején a hírek a visegrádi országok életében. A V4 csúcstalálkozó különleges eseménynek indult ebben az évben, hiszen soha nem volt rá példa, hogy nem európai országban tartják találkozójukat - Jeruzsálem, mint helyszín nem meglepő azonban, hiszen Izrael már korábban ígéretet tett a Visegrádi Együttműködés országainak meghívására. A találkozó végül megghiúsult, mivel az izraeli külügyminiszteri diplomáciai botrányt okozott

Lengyelországot gyalázó mondataival - később pedig nem volt hajlandó elnézést kérni kijelentéséért.

Emellett év elején sor került a V4 országok német kancellárral való találkozására, melynek keretében megállapodtak abban, hogy a marokkói válság kezelésére közös programot készítenek a migrációs nyomás elkerülése végett. Az utóbbi évek tapasztalata alapján elmondható, hogy az együttműködés tagjai kiválóan összedolgoztak a menekültválságot kezelő ügyekben, mint a határvédelem vagy külső szereplők támogatása.

Nem telhet el azonban év unión belüli összezördülések nélkül sem. Az Európai Parlament választása előtt a Fidesz képviselőinek kizárását kezdeményezte az Európai Néppárt frakciójának több képviselője. A konfliktust kiváltó nyilatkozat Orbán Viktortól, a magyar miniszterelnöktől érkezett - a Néppárton belül pedig már ezelőtt is bővelkedtek a vitákban. Magyarország esetében ez jelentős kérdés volt, hiszen a néppárti frakció elismert és befolyással rendelkező frakcióként szerepel a parlamentben – így hosszú távon a visegrádi országok pozícióját is rontotta volna egy esetleges kizárás. Emellett mind a magyarok, mind a V4-ek imázsában bekövetkezett volna egy súlyos értéksérelem. A kizárás lehetőségét végül elhalasztották a tagok, a párt tagsága viszont felfüggesztésre került határozatlan időre.

A választások mellett több olyan téma volt terítéken, ahol a visegrádi országok egyet nem értésüket fejezték ki. A környezetvédelem témájában készült közös nyilatkozat gyakorlatilag miattuk bukott el, mert a 2050-ig kitűzött karbonsemlegesség elérését nem tartották reális célkitűzésnek legfőképpen megfelelő anyagi háttér hiányában. Az orosz elleni fellépés kérdésében az Európai Tanács Parlamenti Közgyűlésében sem értettek egyet a jelenlévőkkel, igaz itt közös fellépésről nem lehetett beszélni.

Az európai uniós választások után aztán az integráció több intézményének elnök tekintetében lejárt a mandátuma, így több személyi kérdésről is szükséges volt dönteni ezévből. A kinevezések stratégiai jelentőségűek, hiszen a tervek szerint „úgy kell megtalálniuk öt jelöltet, hogy legyen közöttük kelet-európai, nyugat/észak-európai, dél-európai, férfi, nő, néppárti, szocialista, liberális”. (Kugyela, 2017.) A visegrádi országok természetesen ez esetben is ismertették álláspontjukat és közös nevezőre jutottak, hiszen az együttműködés szempontjából

is komoly jelentősége volt például annak, ki lesz az elnök az elkövetkező 5 évben az Európai Parlamentben. A megegyezés unión belül időigényes és feszült volt, az utolsó pillanatban is változtak a javaslatok – az eredményt ennek ellenére a V4-ek sikernek élték meg.

Az év végéhez közeledve egy, a Visegrádi Négyekről szóló brüsszeli konferencián több résztvevő aggodalmát fejezte ki az együttműködés tekintetében, amit azzal indokoltak, hogy képviselőik fellépése nem minden esetben helyénvaló. Elmondták, hogy számtalan kérdésben partnerekre találnának, azonban agresszív, durva stílusukkal nem tudják érvényre juttatni elképzeléseiket. Kritikaként elhangzott továbbá, hogy a visegrádi országoknak látszólag nincs jövőképe az együttműködés tekintetében, valamint az intézményi háttér hiánya miatt nem tudják kihasználni a benne rejlő potenciált. Az együttműködésnek megítélésnek azt sem tett jót, hogy a szlovákok és lengyelek esetében korrupciós botrányok követték egymást, amelyet rendre kormányváltás vagy koalíciós változások követtek.

4.7 2020

Év elején a visegrádi országok hagyományos csúcstalálkozójuk keretében nem csupán egymással, hanem osztrák döntéshozókkal is egyeztettek. A találkozó célja a stratégia kérdések tárgyalásán túl a közös együttműködési területek feltérképezése. Bár Ausztria esetében rendre felmerül, hogy csatlakozna a kooperációhoz, ezt minden alkalommal cáfolják. A valóság azt mutatja, hogy számtalan területen képesek és hajlandók együtt dolgozni a visegrádi országokkal, azonban egyik fél sem kívánja a hivatalos a bővítést esetükben sem.

Azt gondolhatnánk, hogy az európai parlamenti választások és az azt megelőző nemzetközi konfliktusok, a britek unióból való kilépésének tárgyalásai után egy kicsit fellélegezhet az integráció és 27 tagállama. Ezt a prognosztizálható viszonylagos nyugalmat csirájában elfojtotta a koronavírus okozta világjárvány. A járvány nem csupán a politikát, hanem mindennapi életünket is teljes mértékben megváltoztatta, így nem csoda hát, hogy a politikában aktuális kérdések kissé háttérbe szorultak a járványügyi intézkedések mellett.

A személyes találkozások csökkenése, a pandémia miatti bizonytalanság más irányba terelte az együttműködési lehetőségeket. A visegrádi országok ebben az évben főként a következő

költségvetési időszak feltételeiről és összegeiről folytatott diskurzust – ennek érdekében Angela Merkel, német kancellárral is online egyeztetést folytattak. Fontosnak tartották kihangsúlyozni, hogy egységesen kiállnak amellett, hogy mindannyiuk magasabb összeget szeretne a következő ciklusban. Emellett többen kiálltak azért, hogy ne kössék az uniós forrásokat jogállamisági feltételekhez. Bár a költségvetés elfogadásakor a jogállamisággal kapcsolatos szöveg átfogalmazásra került, a feltételrendszer maradt. A költségvetés helyreállítási alapját tekintve, - amelyet a járványhelyzetre való tekintettel terveztek létrehozni – már nem volt egyetértés a V4-ek körében. Az alap uniós szinten vitákat indított, hiszen sem az összegben, sem az elosztásban, sem a visszafizetés menetében sokáig nem jutottak egyezsége.

Az év végéhez közeledve újabb botrányt kavart az Európai Néppárt frakcióján belül a Fidesz egy képviselőjének kinyilatkoztatása, melynek következtében magának a miniszterelnöknek is lépnie kellett. A diplomáciai csörte nem tett jót az éppen frakciótagságát felfüggesztett pártnak, hiszen mind a költségvetési tárgyalások tekintetében, mind a Visegrádi Együttműködés tekintetében nem kívánatos helyzetet teremtett a vita. A képviselő nyilatkozata után többen nyomtatékosították azon kérésüket, hogy zárják ki a frakcióból a magyar delegációt.

A költségvetési tárgyalások mellett a visegrádi országok legfőképpen a járvány miatti intézkedések összehangolásában működtek együtt. Megnyitották egymás állampolgárai előtt a határokat, közös virtuális információs központot hoztak létre szakértők bevonásával és minden területen igyekeztek segíteni egymás intézkedéseit a járvány tekintetében. A közös nyilatkozatok tekintetében az évben hangsúlyos témaként szerepelt például: az Európai Unió környezetvédelemmel kapcsolatos elképzelése, amivel a visegrádi országok nem értettek teljes mértékben egyet – álláspontjuk szerint további támogatási források hiányában a legtöbb országnak képtelenség a célkitűzések megvalósítása, hiszen rengeteg pénzbe kerülne. Emellett foglalkoztak még a közlekedési infrastruktúra fejlesztésének, hiszen az új költségvetési időszak egyre közeledett.

4.8 2021

Bár a koronavírus okozta világjárvány kezelésén van a hangsúly napjainkban, nem feledkezhetünk meg egy kerek évfordulóról, melyet szakdolgozatom bevezetésében is említettem. A Visegrádi Együttműködés ugyanis 30. évfordulójához érkezett. Ahogy az elemzett hat évben, az eltelt 30 évben is megannyi küzdelmet és eredményt tudhatnak maguk mögött a visegrádi országok. Alapvető céljukat, az Európai Unióhoz való csatlakozást teljesítették, azonban ettől függetlenül a négy ország értékközössége fennmaradt és nem csupán kulturális, valamint tudományos területen folytattak diskurzust, hanem külpolitikájukat is sikerült összehangolni az elmúlt években. Az év első felében tehát főként az együttműködés fennállásának 30. évfordulóját ünnepelték, melynek keretében például a Visegrádi Alap keretösszegét 8 millió euróról 10 millióra emelték és kiadtak egy közös nyilatkozatot. Emellett az év második feléhez közeledve előkészítő fázisba lépett a Budapest-Varsó közötti vasútvonal megépítése, melynek célja a Visegrádi Együttműködés országainak összekötése – erről megállapodás is született a felek között. A magyar fél részéről a tanulmány is elkészült, megvalósítása becslések szerint 10 évet is igénybe vehet.

Márciusban a Fidesz egy, az Európai Néppárt frakció alapszabályának módosítása nyomán hivatalosan is kilépett a pártcsalád frakciójából. Hosszú távon egyelőre nem látni a kilépés következményeit, az viszont elmondható, hogy az Európai Konzervatívok és Reformisták frakciójában bár szívesen fogadták a kormánypártot, az erőviszonyok eltérőek a korábbi frakcióhoz képest. Egyelőre nem volt terítéken olyan jelentős kérdés, amelynél számított volna a Visegrádi Együttműködés tekintetében – a migrációs paktum még tárgyalási fázisában van. Viszont egyelőre tárgyalási fázisban ugyan, de alakulóban van az Európai Unión belül egy konzervatív, nacionalista tömböt képviselő frakció létrehozása – olasz, lengyel, magyar stb. felek együttműködésével, ami újabb fordulatot eredményezhet ebben a tekintetben.

Az év diplomáciai botrányát a csehek Oroszországgal való konfliktusa szolgáltatta. Történt ugyanis, hogy a Csehország 18 orosz diplomatát utasított ki az országból azzal indokolva, hogy a titkosszolgálatoknak dolgoztak és Oroszországnak köze lehetett egy korábbi robbantáshoz. A visegrádi országok szolidaritásukat fejezték ki a csehek mellett, ettől függetlenül a közös nyilatkozat kiadásakor a szigorú fellépés igénye kimaradt a szövegből – a magyar álláspontot

követve. A magyar fél egyébként társaitól eltérően nem utasított ki az országból orosz diplomatákat sem szolidaritása jeléül.

Az év második feléhez közeledve a visegrádi országok közös nyilatkozatot adtak ki az uniós fenntarthatósági célokkal kapcsolatban Romániával és Bulgáriával partnerségben. A nyilatkozatra azért kerülhetett sor, mert – ahogy már többször is hangsúlyozták – elképzelhetetlennek tartják a kitűzött célok elérését további források hozzáférése nélkül. A másik fontos téma, amiben megnyilvánultak a Visegrádi Együttműködés országai a szomszédságpolitika és az unió további bővítésének fontossága – főleg Szerbia, Albánia és Észak-Macedónia esetében.

A V4 együttműködés a koronavírus okozta világjárványt tekintve szorosan együttműködött az intézkedéseket tekintve ebben az évben is, sőt vakcinaszállítmányokkal is segítették egymást – hiszen nemzetközileg elindult a lakosság oltása is. Az afgán válság kialakulása miatt újabb migrációs hullámtól tartott Európa, ezért a hatérvédelem ismét központi témaként szerepelt a nemzetközi tárgyalóasztalnál. A visegrádi országok ebben a tekintetben is törekedtek az együttműködésre, de Európa-szerte kifejezték aggodalmukat a tagállamok. Érdekes helyzet alakult ki, hiszen a Visegrádi Együttműködés országai közel sem voltak egyedül a véleményükkel a menekült-kérdést tekintve. Alapvetően máshogy álltak a helyzethez az uniós országok: bár humanitárius alapon több ezer ember befogadását vállalták, már nem feltétlenül a bevándorlók befogadását tartották elsődleges feladatuknak, hanem helyben kívánták volna segíteni a probléma megoldását. Afganisztán esetében az afgán fél egyelőre nem nyitott a párbeszédre.

Az év vége felé közeledve több, az együttműködés életét is befolyásoló esemény történt: az osztrák kancellár lemondásra kényszerült korrupciós vádak miatt, Németország választott – ráadásul történelmi esemény övezte, ugyanis Angela Merkel, német kancellár visszavonult a választások előtt. A cseh elnök kénytelen volt beadni a lemondását – így egy kissé elbizonytalanítva az ország helyzetét. Az ukrán válság egyre csak mélyülni látszott, aminek oka az orosz agresszió ismételt színre lépése., Fehéroroszország pedig több ezer illegális bevándorlót szállított uniós szomszédai határaihoz – a vádak szerint a belarusz rezsim ellen elrendelt intézkedések bosszújaként. A V4-ek pedig az együttműködési lehetőségeket

feltérképezve ismét találkozót tartottak Dél-Korea képviselőivel - megállapodtak a politikai kapcsolatok szorosabbra fűzéséről, a Visegrádi Alap támogatásáról, közös gazdasági fejlesztésekről, valamint a kutatási területeken való együttműködésről. Közös nyilatkozatot adtak ki továbbá a felsőoktatási képzések területén való együttműködésről és partnerségi viszonyok kialakításáról.

A lengyel-belarusz határon lévő válsághelyzet azonban várhatóan még hónapokig is eltarthat, ahogy az ukrán válság is fokozódhat. 2022 első felében egészen biztos, hogy ezekre az ügyekre kell koncentrálnia mind az Európai Uniónak, mind a Visegrádi Együttműködésnek a külpolitikát tekintve.

5 - Rendkívüli csúcstalálkozó novemberben

Forrás: V4 Presidency via Twitter, 2021

5. VISZONYRENDSZEREK

Az együttműködés jövőjének szempontjából jelentős körülménynek tekinthető, hogy az adott országoknak milyen kapcsolata van egymással, közvetlen környezetükkel és a világ gazdaság más szereplőivel. Ezt megelőzően az is szempont kell legyen, hogy az országot vezető politikai döntéshozók milyen stratégiát és irányvonalat határoznak meg mind a külpolitikában, mind a gazdaságban – hiszen érdekeik mentén alakítják kapcsolataikat is a külvilággal. Emellett elkerülhetetlen, hogy a történelem adta körülmények befolyásoljanak néhány kérdést vagy generáljanak konfliktust. Jellemzően a legtöbb nézeteltérést a kisebbségi jogok kérdése vagy ideológiai különbözőségek okoznak. Így tehát láthatjuk, hogy nehéz feladat egyensúlyt teremteni a kooperáció során. Még nagyobb kihívás valós eredményeket elérni az érdekek mentén.

5.1 TAGOK KAPCSOLATA MAGYARORSZÁGGAL

A visegrádi országok tekintetében elmondható, hogy Lengyelország áll a legközelebb Magyarországhoz. Ennek történelmi oka is van egyrészt – a párhuzamok a két nemzet történelmében, a szabadságharcban való kiállás egymásért, a bajtársiasság és a felfokozott szabadság iránti vágy -, másrészt ideológiai oka is van, hiszen napjainkban is politikai kérdésekben a lengyelekkel vagyunk egy hullámhosszon. Az erőteljes fellépés az Európai Unió által előterjesztett kérdések kapcsán, a kooperáción belül Magyarország és Lengyelország esetében jellemző.

Csehország és Szlovákia esetében már más a helyzet. A szlovákok mindig egy kissé kilógnak a sorból tekintettel arra, hogy az együttműködésen belül Szlovákia az egyetlen, aki az eurózóna tagja. Ennek okán politikai kérdésekben erőteljes megfontoltság jellemzi, hiszen például a szorosabb és magasabb szintű integráció kérdésében sem ellenkeznének érdekeik nyomán. Bár a történelem összeköti a két nemzetet, számtalan diplomáciai botrány övezte a szlovák-magyar kapcsolatokat – legfőképpen a szlovák félnek köszönhetően, hiszen sokszor a kisebbségi jogokat figyelmen kívül hagyva hoztak döntéseket, ezzel megsértve a magyar lakosságot és Magyarországot egyaránt. Az utóbbi időben enyhülni látszódnak a kisebbségi kérdés okozta konfliktusok, azonban még számos gesztusra van szükség mindkét fél részéről, hogy javuljon a kapcsolatuk és rendeződjön a nemzeti kisebbségek kérdése.

Csehország szintén történelmileg kapcsolódik országunkhoz, mégsem sikerült olyan stabil alapot teremteni a cseh-magyar kapcsolatoknak, mint a lengyelek esetében. Az együttműködést tekintve szintén nem túl harsányak az állásfoglalások tekintetében - sokszor érezhető, hogy Szlovákiával együtt a kényes vagy nemzeti érdekeiket figyelembe véve kevésbé hangsúlyos témákat kerülnek vagy finoman fogalmazzák. A csehek esetében is elmondható, hogy az integrációs nemzeti törekvések erőteljes visszafogottságot szülnék. Ennek fényében nem meglepő, hogy a sokszor harsánynak tűnő, határozott magyar kiállás nem talál partnereket. Az országban jelenleg végbemenő személyi változások és Andrej Babis lemondása okozhat még meglepetéseket a két ország kapcsolata tekintetében.

5.2 MAGYARORSZÁG HELYZETE AZ EGYÜTTMŰKÖDÉSEN BELÜL

Hazánk tekintetében elmondható, hogy az utóbbi tíz évben igyekezett a visegrádi országok véleményvezéréként feltűnni – ezt némileg elősegítette, hogy stabil kormányzati háttérrel rendelkezett. A nemzeti érdekeket figyelembe véve azonban nem mindig sikerült meggyőzni partnereit az erőteljes fellépés tekintetében. A harsány és határozott állásfoglalás viszont tagadhatatlanul serkentette a visegrádi együttműködés országainak kapcsolatát.

Magyarország elkötelezett híve a Visegrádi Együttműködés életben tartásának – ezt szolgálja a minden tagországokkal kialakított, szoros bilaterális együttműködés gazdasági tekintetben elsődlegesen. A közös gazdasági érdekek kiaknázásával pedig biztosítja az együttműködés stabilitását is – hiszen amíg a visegrádi országok gazdasági és politikai érdekei azonosak, addig egészen biztosan életben tartható a közép-európai kooperáció. Az elmúlt évek során sokszor tapasztalható volt, hogy a magyar fél nyitottabb az együttműködés tekintetében, ez azonban nem jelenti azt, hogy a visegrádi országok többi tagjának ne lenne szüksége a jó közép-európai kapcsolatokra.

Összességében elmondható, hogy a magyar fél kiemelt figyelmet fordít mind az együttműködésen belüli harmóniára, mind a kétoldalú kapcsolataira a visegrádi országok tekintetében. Magyarország elkötelezett híve annak, hogy szükség van az Európai Unión belül egy közép-európai blokkra, amely képes és hajlandó az érdekeinek érvényesítésére. Az

összefogás zavartalan működéséhez és minden partner meggyőzéséhez azonban könnyen lehet, hogy a kommunikáció tekintetében változásokra lesz szükség.

5.3 POLITIKAI ÉS GAZDASÁGI BEFOLYÁSA AZ EGYÜTTMŰKÖDÉSNEK

Az elmúlt években a kooperáció nagy hangsúlyt fektetett a nemzetközi szinten való egységes véleményformálásra, melynek célja leginkább az Európai Unión belüli közép-európai érdekek képviselete. Bár többségében sikerül közös álláspontot kialakítani adott témákban, minden ország előfordul hogy a nemzeti érdekek felülírják a közösség érdekeit. A migrációs kérdés esetében is elmondható, hogy egységesen felléptek a kötelező kvóta rendszerének bevezetése ellen, viszont az alternatív megoldások terén már Szlovákia és Csehország nyitottabbnak bizonyult a magyarokkal és lengyelekkel ellentétben. Az oroszok Ukrajnával szembeni agressziójával kapcsolatban pedig a lengyelek léptek fel harsányabban, míg a többi visegrádi ország - bár elítélte a cselekményt - a diplomáciai finom eszközeit vette igénybe.

Gazdasági szempontból a Visegrádi Négyek teljesítményét leginkább az európai integráción belül érdemes megtekinteni. Az alábbi összehasonlító táblázatban láthatjuk, hogy az érintett területeken átlagosan az EU-28¹¹ tekintetében 8-10%-os eredményt tud felmutatni arányaiban. Bár tevékenységük széleskörű és egyre több területen kívánnak együttműködni a döntéshozatal sokszor akadályok gördülnek eléjük, mert például nem teszik ki az uniós lakosság 25%-ot vagy nem képviselnek kell mennyiségű nemzetet az integráción belül. Igazán nagy súlya a közös kiállásuknak akkor lehet, amikor egyhangú döntés szükséges – természetesen pont a legnagyobb jelentőséggel bíró döntések során szükséges a teljes egyetértés, így például a költségvetés alakításakor lehetőségük nyílik érvényesíteni nemzeti és együttműködésen belüli akaratuk – vagy közelebb kerülni elképzeléseikhez. Ami a többségi döntéseket illeti, a tagok részéről természetesen mérlegelés kérdése, hogy mekkora súllyal bír az adott kérdés megvitatása és érdemes-e szövetségeseket keresni az erőteljesebb fellépés érdekében. Erre is volt példa, hiszen a migrációs kérdésben kötelező kvótaként emlegetett ötlet tekintetében többen tiltakoztak a visegrádi országok mellett.

---

¹¹ A Visegrádi Együttműködés számadatairól szóló összefoglaló 2018-ban készült, akkor hivatalosan Nagy-Britannia még tagja volt az Európai Uniónak.

6 - Összehasonlító adatok

ÖSSZEHASONLÍTÓ INFORMÁCIÓK	2. TÁBLA A Visegrádi csoport súlya az Európai Unióban			
	Mutató	Év	Mutató	
			értéke	az EU-28 %-ában
	Terület, ezer km ²	2015	532,8	11,7
	Népesség január 1-jén, millió fő	2017	63,8	12,5
	Bruttó hazai termék (GDP), milliárd euró	2017	866,1	5,7
	Háztartások és háztartásokat segítő nonprofit intézmények végső fogyasztási kiadásai, milliárd euró	2017	470,9	5,5
	Bruttó állóeszköz-felhalmozás, milliárd euró	2017	176,9	5,7
	Mezőgazdasági terület, millió hektár	2015	25,9	14,0
	Erdők területe, millió hektár	2015	16,1	10,0
	Mezőgazdaság kibocsátása alapján, milliárd euró	2017	39,2	9,6
	Bruttó hozzáadott érték az iparban, milliárd euró	2017	214,3	8,0
	Bruttó hozzáadott érték a járműgyártásban, milliárd euró	2015	24,6	8,4
	Szálláshelyen eltöltött vendégéjszakák száma, millió	2016	172,3	6,7
	Külkereskedelmi termékforgalom, behozatal, milliárd euró	2016	460,6	9,7
	Külkereskedelmi termékforgalom, kivitel, milliárd euró	2016	492,1	10,1
	Közvetlen külföldi működőtőke-befektetés állománya, milliárd euró	2016	405,0	6,0
	Közvetlen külföldi működőtőke-kivitel állománya, milliárd euró	2016	70,7	0,9
	Foglalkoztatottak száma, millió fő	2016	27,7	12,7
	Munkanélküliek száma, millió fő	2017	1,4	7,5
	Kutatás-fejlesztési ráfordítások, milliárd euró	2016	9,1	3,0
	Hallgatók száma a felsőoktatásban, millió fő	2015	2,6	13,1

Forrás: KSH, 2018

5.4 TAGOK KAPCSOLATA AZ UNIÓVAL

Az Európai Unióhoz való csatlakozással gyors ütemű fejlődés vette kezdetét az integráció felzárkóztatásra szánt forrásainak, és saját forrásoknak köszönhetően; azonban az európai unióban ebben az időszakban rá kellett ébrednie, hogy a 2004-es nagyszabású bővítésnek volt egy hátulütője: válsághelyzetben – és úgy alapvetően - fokozódott az instabilitás. A bizonytalanságot ebben az esetben nem csupán úgy értelmezem, hogy a 2008-as válságból való kilábalás következtében hozott intézkedések és lépések hatékonysága az elvártakhoz képest alacsonyabb. Valójában uniós szinten rádöbbenhettek a döntéshozók, hogy a válságkezelés az egyik gyengepontja az integrációnak. Hiszen az eltérő történelmi háttérrel

rendelkező tagállamok elképzelései és megvalósítást segítő eszközei is különbözőek lehetnek. Ezért az elkövetkezendő időszakban meghatározó lesz a jövőre nézve, hogy az ebből fakadó konfliktusokat hogyan oldják meg.

A döntéshozatal során a 2010. utáni időszakban lehetett először igazán érezni, hogy az újdonsült tagállamok elképzelései eltérőek lehetnek a többiekkel szemben, a jövővel kapcsolatos stratégiák megfogalmazását illetően. A válság következtében kialakult összefogások lehetővé tették, hogy ennek hangot is adjanak. Ennek következtében a döntéshozatali mechanizmus egy kevésbé gördülékeny pályára lépett, és ennek igazán érezhető hatása csak a későbbiekben volt. Az első nagy és jelentőségteljes konfliktusnak mondható a 2015-ben bekövetkező „migrációs válság”, mely jelentős szakadékot idézett elő a tagállamok között. A mai napig, hat év elteltével sem tudnak egységes véleményt formálni a tagok. Németország például teljes mellszélességgel a bevándorlók befogadása mellett állt 6 évvel ezelőtt, az idei év afganisztáni történései után azonban már egészen más stratégiát követett. Míg 2015-ben a befogadás mellett tették le voksukat és a visegrádi országok valamennyi tagját elítélték ellenállásukért; 2021-ben inkább arra törekedtek, hogy helyben oldódjanak meg a problémák és csak a legszűkebb réteget menekítsék ki Afganisztánból.

Hasonló konfliktus alakult ki az elmúlt 1-2 évben az LMBTQ közösségek és egyenjogúság, kisebbségi jogok tekintetében is. Míg Európa nyugati része teljes vállszéllességgel kiáll az identitás alapú megkülönböztetés elleni tábor és azoknak nemként való elismerése mellett, addig esetünkben más a helyzet. A különbség csupán annyi a migrációs válsághoz képest, hogy míg 2015-ben észérvekkkel sikerült hosszútávon igazolni jogos felvetéseinket, addig az identitásalapú vita esetében látszólag süketre fülekre találnak az inkább konzervatív megközelítést pártoló országok.

Összességében fogalmazhatunk úgy is, hogy az elmúlt évtizedet számos kisebb, vagy éppenséggel nagyobb volumenű konfliktus tarkította. A legtöbb esetben sikerült egyezsége jutni vagy az idő elteltével csillapodtak a kedélyek – azonban számos, Európa jövőjét meghatározó kérdésben napjainkban sem jutnak dűlőre a tagállamok. Érdeemes kiemelni, hogy ezek legfőképpen ideológiai alapon kitérő viták voltak, melyek alapjaiban határozhatják meg az Európai Unió és tagállamainak irányvonalát.

5.5 V4+

A Visegrádi Együttműködés célja nem csupán a tagországok együttműködése, hanem a kooperáció más partnerekkel való közös gondolkodása is. Minden évben sor kerül külső partnerekkel való találkozásra, ezeknek a kapcsolatoknak a megerősítésére és az együttműködési lehetőségek feltérképezésére. A legtöbb partner esetében a Visegrádi Alapon keresztüli kooperációról beszélhetünk, azonban volt már példa, hogy politikai kérdésekben is partnerre talált a Visegrádi Együttműködés. A külső partnerek alatt nem csupán uniós tagállamokat kell érteni, hanem Európán kívül helyezkedő országokat is – például a japánokkal egyre több területen dolgoznak együtt a visegrádi országok. Partnereink voltak a teljesség igénye nélkül: az Egyesült Államok, Dél-Korea, Japán, Ausztria és Egyiptom is.

6. V4 NAPJAINKBAN

Bár számtalan államok közötti együttműködésről hallhattunk az utóbbi években, kevésről jelenthető ki, hogy tartós, szoros és működő kooperációként funkcionálnak napjainkban is. Ez alól kivételt jelentenek például a Benelux államok, az északi országok együttműködése vagy a francia-német kapcsolatok. A Visegrádi Négyek tehát egy kifejezetten erős, aktív és tartós kooperáció, melyet az utóbbi években sokan temetni próbáltak, egyelőre a szó leghatározottabb értelmében működik – úgy a miniszteri, államfői, kormányfői szinten, mint az egyének szintjén.

Jelenleg a politikai együttműködés tekintetében beszélhetünk szoros összefogásról, azonban ennek oka a koronavírus okozta világjárványra is visszavezethető. A járvány szülte veszélyhelyzeti állapot számos program megghiúsulását eredményezte, így a látványos elemei a kulturális együttműködésnek többségében elmaradtak. Ennek ellenére az ösztöndíj lehetőségek és tudományos kooperáció továbbra is terítéken vannak, csupán a válság beárnyékolja azokat. A migráció okozta konfliktus és a koronavírus okozta világjárványból való kilábalás jelenleg minden ország energiáját felemészt.

6.1 PROGRAMOK, LEHETŐSÉGEK

A Visegrádi Alapnak köszönhetően számos program, projekt valósulhatott meg és valósulhat meg a tagországok között és partnereik bevonásával. Az együttműködés méltán lehet büszke a több évtizede működő rendszerére.

Az alábbiakban a Visegrádi Együttműködésen belüli programok és lehetőségek tárházát kívánom bemutatni, hiszen számtalan területre fókuszál a négy ország közötti kooperáció. A programok és lehetőségek számos eleme a Visegrádi Alapnak köszönhetően valósulhat meg, emellett számos partnerország pénzügyi hozzájárulásának segítségével.

Visegrádi Alap

Az egyetlen együttműködésen belüli szervezetként működik az alap, melynek célja a kulturális és tudományos terület támogatása a tagországok tekintetében, határokon átnyúló projekteken keresztül. A támogatási összegeket igényelni és elnyerni legtöbbször pályázat útján lehetséges.

A forrás összegét nemrégiben emelték 8 millió euróról 10 millió euróra, így ezentúl még több tehetséges fiatal és sikeres ötletet támogathatnak a Visegrádi Négyek. Az alap egyébként nem csupán a V4 által támogatott, hiszen mind Németország, mind Hollandia, mint Kanada rendszeresen hozzájárul az alap összegének növekedéséhez. A Visegrádi alap olyan ötletek megvalósulását támogatja, melyek az élet bármely területén a tagországok innovációját, kultúrájának megőrzését, identitásuk erősítését segítik elő – tehát nem csupán kulturális és tudományos projektek megsegítését valósítják meg, hanem az innováció és kutatás-fejlesztés területére is nagy hangsúlyt fektet.

Kultúra és művészet

A kulturális és művészeti projektek támogatása az egyik alapköve az Visegrádi Alapnak. A közösségi programok, irodalmi alkotások, kiállítások, fellépések mellett számtalan műfaj képviselője pályázhat. Egyetlen szigorú követelménynek szükséges a legtöbb esetben megfelelni a pályázati forrás igénylésekor: a projektnek legalább három visegrádi ország együttműködésével kell megvalósulnia vagy legalább két szomszédos ország 2 szervezete kell, hogy kooperáljon a keretében.

Rezidenciák

Több országban rendelkezik művészeti helyszínekkel, kiállítóhelyekkel a Visegrádi Együttműködés, melyeket szintén igénybe lehet venni pályázat útján. Sőt, tekintettel arra, hogy a lakóhelytől eltérő országban szükséges megvalósítani a művészeti, kulturális projektet, ösztöndíj is párosul hozzá mind a magánszemély, mind a szervezet számára.

Ösztöndíjak

A visegrádi országok számos ösztöndíj lehetőséget biztosítanak a tanulmányok támogatása terén és kutatási eredmények elérésének érdekében is. Legyen szó tanulmányutakról, csereprogramokról, tanulmányok kidolgozásáról vagy kutatási célokról mind a művészet és kultúra, mind a tudomány világában. A tanulmányi ösztöndíjak esetében nem kikötés, hogy az együttműködés országainak valamelyikében történjen az oktatás, számos uniós és unión kívüli ország felsőoktatási intézményeiben folytatható.

Visegrád+

Egy olyan támogatási forma, amely legfőképpen az Európai Unión kívüli, keleti és nyugat-balkáni országoknak szól és célja, hogy elősegítse a demokrácia mélyülését, a demokratikus átalakuláshoz szükséges folyamatok megvalósulását a támogatott projektek segítségével. A követelmény ebben az esetben is az, hogy legalább három tagország közreműködésével szükséges megvalósulni a projektnek a pályázó országon kívül. Témája szintén a kulturális és művészeti területek, a közös identitás és sokszínűség hangsúlyozása.

V4 és az Európai Egyetemi Intézet programja

Kifejezetten doktoranduszoknak szóló támogatási forma, melynek segítségével az unió Történeti Levéltárában fellelhető dokumentumok segítségével bővíthetik tudásukat az európai integráció témájában. A pályázók személyét tekintve nem kikötés, hogy visegrádi országból származzanak – jelentkezhetnek a nyugat-balkáni, illetve a keleti partnerség régióiból is.

V4 és Japán kutatási programja

Egy tudományos program, amely az öt együttműködő ország tudósainak projektjeit hivatott támogatni. A pályázatok esetében követelmény volt, hogy Japánban és legalább kettő vagy három visegrádi ország kutatójának közreműködésével szükséges megvalósulnia. Ehhez hasonló ösztöndíj program valósult és valósul meg a visegrádi országok és Dél-Korea között.

V4 kutatás, fejlesztés

A visegrádi országok a 2010-es évektől kezdődően az innováció területén is megkezdtek az együttműködést annak érdekében, hogy a befektetők számára vonzóbbá tegyék a közép-európai régiót. Az együttműködés keretében arra törekednek a tagországok, hogy segítsék a térségükben fellelhető startupokat tapasztalatok és jó gyakorlatok megosztásával, konferenciák és workshopok szervezésével. Ennek eredményeképpen született meg a V4 Innovációs munkacsoport, mely a célok megvalósítását hivatott elősegíteni. Erre magyar példaként szolgálhat az évente megrendezésre kerülő Think.BDPST szakmai konferencia vagy az Egyesült Államokban megvalósult WE4startups „Innovation from the heart of Europe” program.

6.2 SOROS ELNÖKSÉG PROGRAMJA 2021

A 2021/2022 magyar elnökség szlogenje: „Indítsuk újra Európát”, mely a koronavírus okozta világjárványra és az emiatt bekövetkező bizonytalan helyzetre utal. Az elnökség négy fontos területet határozott meg az éves munkát tekintve: a stabilitás visszaállítása Európa-szerte; újraindítás mind gazdasági, mind társadalmi értelemben; a partneri kapcsolatok erősítése az unióban és a parlamentben; globális együttműködés, azaz V4+ újratöltve.

A stabilitás területe tartalmazza a közös álláspont szükségességét az európai integráción belül a biztonság és egység megteremtésének eléréséért, a következetes döntéshozatal érdekében és az Európa jövőjét illető párbeszédben való sikerek nyugtázásért. A hangsúly a schengeni övezet védelmén és a koronavírus okozta világjárvány okozta károk enyhítésén van az egység a sokszínűség elv mentén.

Az újraindítás, mint a prioritás egy területe a koronavírus járvány miatti gazdasági és társadalmi „bezárkózás” megszüntetését tűzte ki célul. Ehhez hívná segítségül a magyar elnökség a digitalizációt, az innovatív és fenntartható megoldásokat és pénzügyi lehetőségek kiaknázását gazdasági oldalról. A társadalmi megoldásokat tekintve pedig a turizmust erősítené és népszerűsítene a visegrádi országok körében és Európa-szerte, a közös identitás és kulturális örökség segítségével.

A partneri kapcsolatok megerősítésének területe az együttműködés országai és az Európa Unió szintjén is értelmezendő. A hangsúly a klasszikus diplomáciai kapcsolatok megerősítése főleg a nyugati országok tekintetében, mint Franciaország, Németország a konferenciák, csúcstalálkozók és formális, informális események segítségével. Emellett szerepelnek célkitűzésként további partnerországokkal való találkozók lebonyolítása különböző szinteken, például Nagy-Britanniával, Szlovéniával, Spanyolországgal, Ciprussal, Olaszországgal vagy Görögországgal. A szomszédságpolitikát támogató visegrádi országok ezen felül találkozót terveznek még a nyugat-balkáni országokkal is.

7 - A magyar elnökség logója

Forrás: v4.mfa.gov.hu, 2021

A soros elnökségről a magyar miniszterelnök az alábbiakat nyilatkozta¹²: „a magyar elnökség célja a négy ország gyors gazdasági újraindítása, amelyhez beruházások kellenek, és azok akkor vannak, ha alacsonyak az adók, ezért nem támogatják az adóemeléshez vezető nemzetközi kezdeményezéseket. Fontos az infrastruktúra is, különösen észak-déli irányban vannak komoly lemaradások.”

---

¹² <https://index.hu/kulfold/2021/06/30/orban-viktor-miniszterelnok-v4-visegradi-csoport-lengyelorszag/> Letöltve: 2021.11.28. 19.32

7. INTERJÚ

Primer kutatásként az interjú műfaját választottam, ezen belül is egy személyes, strukturált beszélgetést igyekeztem megvalósítani. A diskurzusra azért szerettem volna sort keríteni, hogy teljes képet kaphassak az elemzett témával kapcsolatosan egy témában jártas szakember közreműködésével. Igyekeztem olyan kérdéseket feltenni az interjú alanyának, melyek segítségével közelebb kerülhetünk az együttműködés újjászületésekor támasztott elvárásokhoz és megismerhetjük a motivációkat. Fontos volt számomra, hogy olyan személynek tehessem fel a kérdéseket, aki végig követte az elmúlt harminc év történéseit.

Így esett a választásom dr. Jeszenszky Gézára, Magyarország egykori külügyminiszterére, aki a Visegrádi Együttműködés újjáélesztésekor a magyar kormány oszlopos tagja volt. Ezúton is szeretném megköszönni, hogy elfogadta az interjúra való felkérésemet, ezzel jelentős mértékben emelve szakdolgozatom minőségét.

Az érthetőség érdekében az interjú kérdéseit és a válaszokból levont következtetéseket mutatom be alább, az interjú teljes terjedelmében a mellékletek között található.

7.1 KÉRDÉSEK ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

A Visegrádi Együttműködés 30 éve élelt újjá magyar kezdeményezés útján. Ön szerint van átfedés a kezdeti és jelenlegi célok tekintetében? Az első tíz évről elmondható, hogy a kooperáció tagjainak figyelmét az Európai Unióhoz való csatlakozás kötötte le. Napjainkban viszont a nemzetközileg hangsúlyos témákban is jellemző a közös fellépés.

Válaszában a volt külügyminiszter hangsúlyozta, hogy a kezdeti célkitűzések tekintetében elégedettek lehetnek az alapító tagok, hiszen sikerült megvalósítani az elképzeléseiket. A kezdetben három, később négy országról elmondható, hogy összeköti őket történelmi múltjuk, kulturális örökségük, hagyományaik és ami a legfontosabb: közös érdekeik. Éppen ezért fontos, hogy a korábbiakhoz hasonlóan együttműködjenek és összefogjanak az érdekérvényesítés tekintetében. Az Európai Unióban mindig is voltak és lesznek külön csoportosulások és alkalmi vagy tartós koalíciók, ezért a közép-európai országok számára is fontos az összetartás.

Ön az Antall-kormány külügyminisztereként tevékenykedett abban az időszakban, amikor a visegrádi országok újból megkezdtek a szorosabb együttműködést. Ha visszatekint az elmúlt három évtizedre mit gondol? Ilyennek képzelte el a négy ország kooperációját?

A szakember elmondta, hogy a visegrádi országok nyugattól való lemaradását a kezdetekben kompenzálták az egymás között létrehozott szabadkereskedelmi megállapodással és a vámok felszámolásával – hiszen az európai integráció részéről egy kívánatos lépés volt. Miután ez megvalósult és az Európai Unióhoz való csatlakozás is révbe ért, egyre szorosabbá vált a Visegrádi Együttműködés. Például a migrációs válság témájában való közös fellépést támogatja és helyesli, azonban a módszerekkel nem minden esetben ért egyet.

Az együttműködéssel kapcsolatban fontosnak tartja, hogy a közép-európai országok összetartsanak és ismertessék véleményüket, azonban hangsúlyozza, hogy ez az összetartozás semmiképpen sem az unió ellen kell, hogy szóljon, hanem az unió belüli párbeszéd részeként kell megvalósuljon. Emellett az együttműködés kiállta az idők próbáját, így véleménye szerint megkérdőjelezhetetlen a létjogosultsága.

A visegrádi országok kooperációjának bővítéséről pedig az a véleménye, hogy szükségtelen – hiszen ezeket az államokat sokkal szorosabb kulturális és történelmi kapcsolatok kötik össze, mint bármely más csatlakozni kívánó országot.

Gondolták volna a 90-es években, hogy ilyen hosszú ideig egyben marad ez az együttműködés, hogy találnak más területeket az uniós csatlakozáson és a kezdeti célokon kívül a kooperáción belül?

A volt külügyminiszter reményét fejezte ki, hogy az együttműködés tartós és szoros lesz a továbbiakban, hiszen elmondása szerint a kezdetektől úgy gondolta, ez egy hosszú távú elköteleződés lesz a visegrádi országok számára, ami az érdekeik érvényesítéséhez elengedhetetlen. Bár számtalan lezáratlan konfliktus fellelhető az együttműködés tagjai között – amikkel kapcsolatban még sok munka vár rájuk, bízik benne, hogy a Benelux államok kooperációjához hasonlóan jól össze tudnak dolgozni a közép-európai tagállamok.

Jelenleg Magyarország a soros elnöke a regionális együttműködésnek. Éppen félidőnél járunk. Hogyan értékeli az elmúlt időszakot? Kijelenthetjük, hogy sikeres időszakot tudhat a kooperáció maga mögött?

A soros elnökség kapcsán elmondta, hogy bár szimbolikus jelentőséget tulajdoníthatunk neki és az elnöklő ország ilyenkor a figyelem középpontjában lehet, nem becsülné túl a szerepét az együttműködésen belül. Az elnöklés az idő rövidsége miatt nem alkalmas az érdekek érvényesítéséhez, ezért nem is próbálják az országok innen megközelíteni a feladatot.

A visegrádi országok tekintetében Magyarországról mondható el egyedülként, hogy az elmúlt tíz évben stabil kormányzati háttérrel rendelkezik. Az együttműködésben való szerepvállalásunkat ez milyen tekintetben segíthette?

Véleménye szerint a stabil kormányzati háttérnek kiemelt szerepe és előnyei lehetnek a közös munka tekintetében – bár alacsonyabb szinteken nyilvánvalóan voltak személyi változások. Tapasztalata alapján a jobbközép pártok kormányzása alatt volt a legaktívabb és leghatékonyabb az együttműködés. A mostani cseh kormányváltás változtathat a kooperáció irányán és mélységén, ami azt is jelentheti, hogy egyfajta elszigetelődés is bekövetkezhet.

Ön szerint a regionális együttműködés mely területére kellene nagyobb hangsúlyt fektetni rövid és hosszú távon?

A szakember úgy gondolja, hogy a visegrádi országoknak előbb-utóbb rendezniük kell a nemzeti kisebbségek kérdését – mind az együttműködésen, mint az Európai Unión belül. Nyilvánvalóan ehhez idő kell és semmiképpen sem szabad konfliktust generálni ennek okán.

Emellett fontosnak tartaná, hogy az infrastrukturális beruházások terén előrelépés szülessen, hiszen egyik fél sem zárkózik el tőle, napirenden van a téma - a folyamat maga viszont lassú, ezért érdemes lenne megerősíteni és felgyorsítani.

A harmadik terület, amelyre nagyobb hangsúlyt fektetne a személyes kapcsolatok erősítése. Véleménye szerint üdvözlendő lenne, ha az együttműködés országainak lakossága között szorosabb és tartalmasabb kapcsolat alakulna ki, akár ösztöndíjak segítségével.

Milyennek képzeli el a Visegrádi Együttműködést 2061-ben?

A volt külügyminiszter elmondta, hogy bízik a NATO szükségességében, Európában és az európai integrációban – nem gondolja ugyanakkor, hogy az Európai Egyesült Államok elképzelése megvalósulna a jövőre való tekintettel. Egyetért a szorosabb együttműködés és az unió mélyülésének gondolatával, főleg gazdaságpolitikai szempontból. Ennek ellenére úgy gondolja, hogy a szélsőséges ideológiák megjelenése még inkább indokolja, hogy a közép-európai országok összetartsanak és közösen véleményt formáljanak – ha úgy tetszik, józanságukkal egyensúlyt teremtsenek a nyugati országokkal szemben.

8. ÖSSZEFOGLALÁS

A Visegrádi Együttműködés 30. évfordulóján az ünnepségnek van helye. Ünnepelhet a négy ország, hiszen három évtized elég bizonyíték arra, hogy a visegrádi országok képesek és hajlandók együttműködni különböző szinteken. Ünnepelhet, hiszen bizonyos kérdések tekintetében a konfliktusok ellenére visszatálnak egymáshoz és közös megoldásban gondolkodnak. Ünnepelhet, hiszen folyamatosan törekednek a fejlődésre és kapcsolataik bővítésére.

Bár az együttműködés kezdetekor meghatározott célok az Európai Unióhoz való csatlakozással teljesültek, a tagországok fenntartották a passzív időszakok tekintetében is a kulturális és tudományos területen való együttműködést, amely a közös történelmi kötődésnek és identitástudatnak köszönhető legfőképpen. Az évek során törekedtek arra, hogy fejlődési pályán maradjon a kooperáció és az együttműködés keretét is bővítették.

A 2010-es évektől kezdődően aztán az európai integráció döntéshozatali folyamatait tekintve is megindult a szorosabb együttműködés folyamata és a közös álláspont kialakítása bizonyos kérdések tekintetében. Hozzá kell tenni ugyan, hogy a nemzeti érdekek ebben az esetben is felülírhatják a közös kinyilatkozás módját vagy minőségét. Ettől függetlenül azonban vitathatatlan, hogy a kezdeti célokat tovább építve, más területen is folytatták a közös munkát. Azt is fontos hangsúlyozni – amit a kezdeti célkitűzések elérésének említése esetében ritkán tesznek hozzá -, hogy a Visegrádi Együttműködés újjáélesztésekor meghatározott értékeket változatlanul vallják és tartják magukat hozzá a tagok. Így a demokrácia minden körülmények

közötti védelme, az állami függetlenség és szabadság tiszteletben tartása mind olyan kincsek, melyeket őrizni szükséges.¹³

A migrációs válság és a koronavírus okozta világválság alatt tanúsított összefogás és együttműködés megmutatta, hogy a visegrádi országok a váratlan helyzetek esetén is támaszkodhatnak egymásra. A nehéz időszakokban is a fejlődési lehetőségeket keresik és ami a legfontosabb: van jövőképük.

8.1 JÖVŐKÉP

Mint említettem a 2010-től kezdődő időszakban vett lendületet igazán az együttműködésen belüli közös munka – persze előtte is működött csupán nem a mostanihoz hasonló határfokon. Ebben vitathatatlan szerepe van a magyar részről bekövetkező kormányváltásnak, hiszen az új kormány erős és határozott lépéseket tett annak érdekében, hogy a visegrádi országok szorosabbra fűzzék viszonyukat. Az évek során azonban egyre sűrűsödtek a közös nyilatkozatok a visegrádi országok külpolitikáját illetően és kevés fókuszot kaptak a tudományos és kulturális történő elért eredmények vagy megvalósult programok. A kialakult helyzetre ugyan hatással voltak a migrációs válság miatti konfliktusok, a britek unióból való kilépése és a koronavírus okozta világválság is, amelyek alapjaiban meghatározták az európai integráció közhangulatát. A Visegrádi Együttműködés a jövőre való tekintettel lehet egy kiváló példa az országok közötti párbeszédre és kooperációra. Lehet azonban egy későbbi, történelmi távlatokból mérve kétes formáció, amely azt mutatja, hogy egy alapvetően stratégiai szempontból fontos partnerszervezet zsákutcába kerülhet az elégtelen vagy téves kommunikáció csapdájába esve. Hiszen nem szabad elfelejteniük a visegrádi országoknak, hogy az imázs, amit felépítettek nem csupán politikai távlatokban értelmezhető, hanem számos más területet magába foglal. A kulcs az egyensúly megteremtésében rejlik, így érhetik el, hogy az Európai Unió tagállamainak szemében ne ellenségként és kellemetlen útitársként tekintsenek rájuk, hanem egy irigylésre méltó partnerségre.

---

¹³ <https://www.visegradgroup.eu/download.php?docID=37> Letöltve: 2021.12.04. 17.54

8.2 JAVASLATTÉTEL

A térségre a történelem során mindig meghódítandó területként tekintettek, számos csatározás helyszínévé vált – ennek főleg földrajzi okai vannak. A visegrádi országok számára ezért is kiemelkedően fontos, hogy egységet alkossanak a jövőre tekintettel. Hiszen amennyiben a történelem megismételné önmagát, az együttműködés tagjai ismét jelentős károkat szenvednének összetartás hiányában. Az egység alkotása alatt viszont fontos kihangsúlyozni, hogy nem csupán akkor érdemes az összefogás felé hajlani a tagoknak, ha politikai csatározások alkalmával védeni kívánják elképzeléseiket. Az együttműködésről kialakult imázs ennél sokkal értékesebb és napjainkban jóval többet jelent, mint az Európai Unióban való érdekérvényesítés eszköze. A valós összefogás eszköze lehet az országok kedvező megítélésének kialakításához, hiszen alapvető szükség van a közép-európai érdekek képviselésére. Ahogy a nyugati országok szükségszerűen kooperálnak elképzeléseik véghezviteléért, úgy a régióknak is érdekében áll – ha úgy tetszik – egy erős, határozott közép-európai „blokkot” kialakítani. A határozottság alatt természetesen nem az agresszív és euroskeptikus véleményformálást értem, hanem sokkal inkább a nyugati diplomáciában bevált kommunikációs eszközök használatát. Az utóbbi években ugyanis sokszor okozott problémát a kommunikáció stílusa, emiatt az egyébként akár szövetségre lépő országok is visszavonultak. A visegrádi országok mondanivalójával egyetértettek ugyan, azonban a fellépés túl harsányak és erőteljesnek bizonyult, így nem számíthattak partnerként rájuk a V4-ek. Véleményem szerint, amennyiben az együttműködés tagjai megtalálják az útját közös érdekeik döntéshozatal során való ismertetéséhez a hozzáállás is egészen új irányt vehet.

A visegrádi országok érdekérvényesítési eszközeinek finomhangolásán túl az infrastrukturális beruházásokra is nagyobb hangsúlyt kellene fektetni. Időről-időre felmerül a tagok találkozási során, hogy közös fejlesztésekre és útvonalakra lenne szükség, azonban hosszú idő telik el a megvalósítás folyamatáig – amennyiben eljutnak odáig. Az összekötő útszakaszok fejlesztése és újak létrehozása az együttműködés erős köteléke lehetne. Emellett gazdaságilag is erősíthetnék mind saját országukat, mind a kooperációt – ez vonatkozhatna akár a szomszédságpolitikával összefüggő elképzelésekre is, hiszen a V4 országok elkötelezett támogatói az európai integráció déli bővítésének.

Emellett az együttműködés kiemelt területének tartom a Visegrád+ partnerekkel való közös munkát. Az évek során többször felmerült a bővítés gondolata, azonban mindannyiszor arra jutottak a tagok, hogy a regionális kooperáció a jelenlegi formájában nem igényli a tagok számának növekedését. A V4+ viszont egy kiváló területe lehet az együttműködésnek, melynek segítségével egy-egy partnerrel szorosabb kapcsolatot alakíthatnak ki és elindulhat a közös gondolkodás. Bár napjainkban is sor kerül csúcstalálkozókra és közös nyilatkozatok kiadására az aktuális partnerországokkal, azonban véleményem szerint szükség lenne feltérképezni és megtalálni azokat az országokat, akik hosszútávon előlendítenék az együttműködés sikerességét és érdekeik is fűződnek hozzá.

Hosszútávon tehát az elsődleges célkitűzés a Visegrádi Együttműködés szempontjából, hogy egy erős, határozott politikai és gazdasági érdekvédelmi szerveződésként tudjon funkcionálni a kooperáció, amelyre partnerként és ne „meghódítandó” területként tekintsenek a nyugati országok. Ez a folyamat elkezdődött, azonban az Európai Unió „nyugati” térségében egyelőre inkább úgy érzik, hogy a 2004-es bővítés utáni időszakban megerősödött „keleti” országok öntudatra ébredve követelőznek – ez egyébként ahogy említettem, sok esetben a kommunikáció téves módszerével magyarázható. Fontos kihangsúlyozni, hogy az integrációnak sem lenne hátrányos a kelet-közép európai térség megerősödése, csupán egy hosszútávú stratégia keretében kellene ismertetni ennek okait. Politikai szempontból a visegrádi országok pedig képviselhetnék a konzervatív Európa értékeit – hiszen számtalanszor előfordult már, hogy identitásukból és történelmi háttérükből adódóan ideológiai szempontból kevésbé liberális nézeteket vallottak a tagországok. Ezt azért tartom fontosnak, mert az Európa jövőjéről szóló párbeszédben fontos, hogy minden tagállam véleménye – mérettől, lakosságtól, gazdasági teljesítménytől és politikai erőttől függetlenül – megjelenjen, hiszen akkor lehet az integráció fejlődése töretlen, magabiztos és sikeres.

9. FORRÁSJEGYZÉK

9.1 SZAKIRODALMI FORRÁSOK

- Balaskó Angéla szerk., Tulok Péter, Sáringer János, Perényi Zsigmond, Remete Balázs, Márky Zoltán, KSH (2018): A Visegrádi Négyek jelentősége, struktúrája és értékei; Külügyi és Külgazdasági Intézet
- Nyusztay László (2014): Regionális, szubregionális kezdeményezések szerepe az európai politikai együttműködésben, Esettanulmány: A Visegrádi Négyek első két évtizedének néhány tapasztalata, Nyusztay László szerk.: Tanulmányok az európai politikai együttműködésről; Budapesti Gazdasági Főiskola, Külkereskedelmi kar, p. 317-347.
- Központi Statisztikai Hivatal (2018.): V4 – a Visegrádi Együttműködés országainak főbb mutatói; a V4 országok statisztikai hivatalai
https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/v4_fobbadatok.pdf
Letöltve: 2021.04.18. 19.49
- Helene Strandell és Pascal Wolff szerk. (2020): Key figures on Europe – Statistics illustrated 2020 edition; Eurostat
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/11432756/KS-EI-20-001-EN-N.pdf/6b9097d9-ea05-a973-d931-c08334db979b?t=1602776043000>
Letöltve: 2021.04.08. 13.46

9.2 INTERNETES FORRÁSOK

- VisegradGroup.eu (2021): A visegrádi csoportról
<https://www.visegradgroup.eu/v4>
Letöltve: 2021.04.07. 20.15
- Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (2018): Visegrádi Együttműködés (V4)
<https://nkfih.gov.hu/hivatalrol/visegradi-egyuttmukodes/egyuttmukodes-celja>
Letöltve: 2021.04.07. 20.17
- Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (2018): Magyar V4-elnökség
<https://nkfih.gov.hu/hivatalrol/visegradi-egyuttmukodes/magyar-v4-elnokseg>
Letöltve: 2021.04.07. 20.20
- Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal (2018): V4 + nemzetközi együttműködés
<https://nkfih.gov.hu/hivatalrol/visegradi-egyuttmukodes/v4-nemzetkozi>
Letöltve: 2021.04.07. 20.21
- VisegradFund.org (2021): About Us-The Fund
<https://www.visegradfund.org/about-us/the-fund/>

Letöltve: 2021.04.07. 20.27

- VisegradFund.org (2021): Visegrad Grants

<https://www.visegradfund.org/apply/grants/visegrad-grants/>

Letöltve: 2021.04.07. 20.37

- VisegradFund.org (2021): Mobilities

<https://www.visegradfund.org/apply/mobilities/>

Letöltve: 2021.04.07. 21.09

- VisegradFund.org (2021): Inspirational Projects

<https://www.visegradfund.org/explore/inspirational-projects/>

Letöltve: 2021.04.07. 21.14

- VisegradGroup.eu (2021): Történelem- A visegrádi csoport története

<https://www.visegradgroup.eu/tortenelem/visegradi-csoport>

Letöltve: 2021.04.07. 21.19

- Nyilatkozat: a cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, és a magyar Köztársaság együttműködéséről az európai integráció útján (1991.02.15)

<https://www.visegradgroup.eu/download.php?docID=37>

Letöltve: 2021. 04.07. 21.22

- European Union (2020): The European Union

https://op.europa.eu/hu/publication-detail/-/publication/b4efc988-1a63-11eb-b57e-01aa75ed71a1/languageen?WT.mc_id=Selectedpublications&WT.ria_c=41957&WT.ria_f=5709&WT.ria_ev=search

Letöltve: 2021.04.08. 11.53

- EuroStat (2021.06.21.): GDP per capita, consumption per capita and price level indices.

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/GDP_per_capita_consumption_per_capita_and_price_level_indices

Letöltve: 2021.10.11. 12.15

- Központi Statisztikai Hivatal (2021): Bruttó hazai termékek piaci áron (2007-2018)

https://www.ksh.hu/docs/hun/eurostat_tablak/tabl/tec00001.html

Letöltve: 2021.04.11. 12.24

- Európai Bizottság, Kommunikációs Főigazgatóság (2021): Országismertető - Lengyelország

https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/poland_hu

Letöltve: 2021.04.11. 12.40

- Jónás Róbert (2021.02.15.): Harmincéves a visegrádi együttműködés, Magyar Hírlap

<https://www.magyarhirlap.hu/tudomany/20210215-harminceves-a-visegradi-egyuttmukodes>

Letöltve: 2021.04.18. 20.53

- Orbán Viktor (2021.02.17): Betölteni a hivatásunkat, Magyar Nemzet
<https://magyarnemzet.hu/velemen/orban-viktor-betolteni-a-hivatasunkat-9387485/>
 Letöltve: 2021.04.18. 21.21
- Spirik József (2015.02.17): Orbán még a héten Varsóba megy, hogy elmagyarazza Putyin-barátságát, Index.hu
<https://index.hu/kulfold/2015/02/17/orban-meg-a-heten-varsoba-megy-hogy-elmagyarazza-putyin-baratsagat/>
 Letöltve: 2021.11.21. 18.46
- Európai Bizottság (2016): Javaslat; A Tanács Határozata a nemzetközi védelem területén Olaszország és Görögország érdekében elfogadott átmeneti intézkedések megállapításáról szóló 2015. szeptember 22-i (EU) 2015/1601 határozat módosításáról, COM(2016)171 Final
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:52016PC0171>
 Letöltés: 2021.11.23. 18.56
- Index.hu (2015.06.11): A V4-ek elutasítják a menekültügyi kvótát
<https://index.hu/kulfold/2015/06/11/a-v4-ek-elutasitjak-a-menekultugyi-kvotat/>
 Letöltve: 2021.11.23. 18.41
- Magyar Távirati Iroda-MTI (2015.10.21): A magyar határon teljes a nyugalom
<https://hirado.hu/2015/10/21/a-magyar-hataron-teljes-a-nyugalom/>
 Letöltve: 2021.11.23. 20.11
- Szabó Dániel Vilmos (2015.10.25.): Orbán jöhet ki a legjobban a lengyel választásokból, Index.hu
<https://index.hu/kulfold/2015/10/25/orban-kaczynski-szidlo-duda-lengyelorszag-lengyel-valasztas-ok/>
 Letöltve: 2021.11.23. 20.34
- Index.hu (2015.11.13): Orbán szoros kapcsolatot akar a lengyelekkel, Index.hu
<https://index.hu/kulfold/2015/11/13/orban-viktor-a-magyar-lengyel-kapcsolatok-szorosabba-fuzesenek-szuksegessegerol-beszelt-beata-szidloval/>
 Letöltve: 2021.11.23. 20.54
- Miniszterelnökség (2014.01.29): Orbán Viktor beszéde a Donald Tusk lengyel miniszterelnökkel közös sajtótájékoztatón
<https://2010-2014.kormany.hu/hu/miniszterelnokseg/miniszterelnok/beszedekek-publikaciok-interjuk/orban-viktor-beszede-a-donald-tusk-lengyel-miniszterelnokkel-kozos-sajtotajekoztaton>
 Letöltve: 2021.11.22. 10.46
- Magyar Távirati Iroda-MTI (2014.03.14): A Három együttműködési dokumentumot írtak alá a V4-ek védelmi miniszterei

<https://2010-2014.kormany.hu/hu/honvedelmi-miniszterium/hirek/harom-egyuttmukodesi-dokumentumot-irtak-ala-a-v4-ek-vedelmi-miniszterei>

Letöltve: 2021.11.22. 10.41

- Magyar Távirati Iroda-MTI (2014.03.16): Hende Csaba: Horvátország felkérte Magyarországot légtere védelmére

<https://honvedelem.hu/hirek/hazai-hirek/hende-csaba-horvatorszag-felkerte-magyarorszagot-legtere-vedelmere.html>

Letöltve: 2021.11.22. 10.41

- Magyar Távirati Iroda-MTI (2014.03.17): Magyarországnak rendkívül hasznos a NATO-tagság
- <https://2010-2014.kormany.hu/hu/honvedelmi-miniszterium/hirek/magyarorszag-nak-rendkivul-hasznos-a-nato-tagsag>

Letöltve: 2021.11.22. 10.41

- Külügyminisztérium (2014.03.31): Németh Zsolt előadása: A magyar külpolitika 2010-2014
- <https://2010-2014.kormany.hu/hu/kulugyminiszterium/parlamenti-allamtikarsag/allamtikar2/beszedek-publikaciok-interjuk/a-magyar-kulpolitika-2010-2014>

Letöltve: 2021.11.22. 11.06

- InfoRádió/MTI (2014.04.28): Sikorski: A V4 az egyik kulcsszereplője

<https://infostart.hu/kulfold/2014/04/28/sikorski-a-v4-az-eu-egyik-kulcsszereploje-633264>

Letöltve: 2021.11.22. 11.17

- HVG.hu (2014.05.13): Orbánra az ukránok és a lengyelek is megharagudtak

https://hvg.hu/itthon/20140513_Orbanra_az_ukranok_es_a_lengyelek_is_megh

Letöltve: 2021.11.22. 12.07

- Ballai Vince (2015.05.14): Érzékeny pillanatban érte Európát Orbán beszéde, ORIGO.hu

https://www.origo.hu/itthon/20140514-orban-viktor-mikor-es-kiket-idegesített-fel-az-autonomia-szorgalmazásával.html#google_vignette

Letöltve: 2021.11.22. 12.19

- Federal Department of Foreign Affairs (2021.11.22): Visegrad summit: Switzerland strengthens dialogue and cooperation with Slovakia, the Czech Republic, Poland and Hungary.

<https://www.eda.admin.ch/countries/slovakia/en/home/news/news.html/content/eda/en/meta/news/2014/12/9/55603>

Letöltve: 2021.11.23. 14.50

- Index.hu - Eurologus (2017.06.22): Orbánék felébresztik az EU Csipkerózsikáját, Index.hu

https://index.hu/kulfold/eurologus/2017/06/22/eu_csucs_beharangozo/

Letöltve: 2021.11.27. 16.29

- Magyar Távirati Iroda-MTI (2017.02.23): Összegyűlnek a visegrádi négyek a gyenge minőségű élelmiszerek miatt, HVG.hu
https://hvg.hu/vilag/20170223_osszegyulnek_a_visegradi_negyek_a_gyengebb_minosegu_elelmiszerek_miatt
 Letöltve: 2021.11.27. 21.34
- Kugyela Tamás (2018.01.18): Mire lesz képes idén az Európai Unió?, Index.hu - Eurologus
https://index.hu/kulfold/eurologus/2018/01/08/mire_lesz_kepes_iden_az_eu/
 Letöltve: 2021.11.27. 18.43
- Volksgruppen.ORF.at (2018.06.21):Kurz a V4-es találkozáson Budapesten
<https://volksgruppen.orf.at/v2/magyarok/stories/2920367/>
 Letöltve: 2021.11.27. 19.37
- Joób Sándor (2018.06.29): Tusk: Megegyezés született a migráció kezeléséről, Index.hu – Eurologus
https://index.hu/kulfold/eurologus/2018/06/29/tusk_megegyezes_szuletett_a_migracio_kezeleserol
 Letöltve: 2021.11.27. 19.49
- HVG.hu (2018.10.23): Az új cseh külügyminiszternek nagyon nem tetszik Orbán rendszere.
https://hvg.hu/vilag/20181023_Az_uj_cseh_kulugyminiszternek_nagyon_nem_tetszik_Orban_rendszere
 Letöltve: 2021.11.27. 20.10
- Tóth Gábor (2019.01.28): Jeruzsálemben lesz a V4-es vezetők találkozója, Index.hu.
https://index.hu/kulfold/2019/01/28/v4_csucs_izrael_jeruzsalem_visegradi/
 Letöltve: 2021.11.27. 22.14
- HVG.hu (2019.02.07): Angela Merkel oldalán harcolna a migráció ellen Orbán
https://hvg.hu/vilag/20190207_merkel_v4
 Letöltve: 2021.11.27. 22.14
- Magyar Szó (2019.02.07), Pozsonyi V4-Csúcstalálkozó, Magyar Szó Online
https://www.magyarszo.rs/hu/3905/kulfold_eu/197050/Programot-ind%C3%ADtanak-a-migráció-megfékezésére-Marokkóban.htm
 Letöltve: 2021.11.27. 22.18
- Millásreggeli Podcast: (2019.02.20): Mennyire erős szövetség a V4?
<https://millasreggeli.hu/kulpol/mennyire-eros-szovetseg-v4/>
 Letöltve: 2021.11.27. 22.26
- Infostart/MTI (2019.06.12): V4-es csúcs lesz Budapesten.
<https://infostart.hu/kulfold/2019/06/12/v4-es-csucs-lesz-budapesten>
 Letöltve: 2021.11.27. 22.48

- Kugyela Tamás (2019.06.20): Donald Tusk csütörtök éjszaka már nevet szeretne látni? Index.hu - Eurologus.
https://index.hu/kulfold/eurologus/2019/06/20/donald_tusk_csutortok_ejszaka_mar_nevet_szeretne_latni/
 Letöltve: 2021.11.28. 12.46
- Infostart/MTI (2019.06.25): Heves viták után visszaengedték Oroszországot
<https://infostart.hu/kulfold/2019/06/25/heves-vitak-utan-visszaengedtek-oroszorszagot>
 Letöltve: 2021.11.28. 13.19
- Hiromada Attila (2019.10.25): A magyar biztosjelöltnek megvan a véleménye az Európai Parlamentről, Index – Eurologus
https://index.hu/kulfold/eurologus/2019/10/25/eu_visegradi_negyek_varhelyi_oliver/
 Letöltve: 2021.11.28. 14.21
- Infostart/MTI (2020.01.16): Orbán Viktor: egy cipőben járunk Ausztriával
<https://infostart.hu/kulfold/2020/01/16/orban-viktor-egy-cipoben-jarunk-ausztriaval>
 Letöltve: 2021.11.28. 15.02
- Vaskor Máté (2020.05.19): Merkelrel egyeztettek a visegrádi négyek, 24.hu
<https://24.hu/kulfold/2020/05/19/angela-merkel-visegradi-negyek-orban-viktor-konferencia/>
 Letöltve: 2021.11.28. 15.56
- Szűcs Ágnes & Arató László (2020.07.21): Maradt a jogállamisági feltételrendszer az uniós költségvetésben, Index – Eurologus
https://index.hu/kulfold/eurologus/2020/07/21/eu_koltsegvetesi_csucs_vegso_megallapodas/
 Letöltve: 2021.11.28. 16.27
- Magyar Távirati Iroda-MTI (2020.10.12): Megkezdte működését a V4-ek járványügyi koordinációs központja
<https://2015-2019.kormany.hu/hu/hirek/egkezdte-mukodeset-a-v4-ek-jarvanyugyi-koordinacios-kozpontja>
 Letöltve: 2021.11.28. 17.07
- Buzna Viktor & Szűcs László (2020.12.08): Köszönik, nem kérnek Deutschból
https://index.hu/kulfold/2020/12/08/deutsch_tamas_fidesz_epp/
 Letöltve: 2021.11.28. 17.28
- Index.hu (2021.02.17): Orbán Viktor: A visegrádi együttműködés sikerének titka az összetartás
<https://index.hu/kulfold/2021/02/17/orban-viktor-visegradi-negyek-egyuttmukodes/>
 Letöltve: 2021.11.28. 18.13
- Novák Katalin 2021. március 3-i twitter bejegyzése, Twitter.com
<https://twitter.com/KatalinNovakMP/status/1367053668458106881/photo/1>

Letöltve: 2021.11.28. 18.15

- Infostart / InfoRádió - Kiss Balázs (2021.04.23): Szlovákia egyre jobban bevonódik a cseh-orszói viszályba

<https://infostart.hu/tudositoink/2021/04/23/szlovakia-egyre-jobban-bevonodik-a-cseh-orszoi-viszalyba>

Letöltve: 2021.11.28. 18.30

- ATV Magyarországi Híradó (2018.06.18): Megállapodást írtak alá a V4-ek a vasúti közlekedés fejlesztéséről, ATV.hu

<http://www.atv.hu/kulfold/20210618-megallapodast-irtak-ala-a-v4-ek-a-vasuti-kozlekedes-fejleszteserol>

Letöltve: 2021.11.28. 19.25

- Index.hu (2021.11.04): Orbán Viktor: A V4-ek példaképe a világbajnok dél-koreai gazdasági növekedés

<https://index.hu/belfold/2021/11/04/orban-viktor-v4-del-korea-csucs-visegradi-orszagok-g20-beruhazas/>

Letöltve: 2021.11.28. 20.45

- Anna Flori (2021.11.13): Csúcsra jár a diplomácia, közben az emberek megfagynak a lengyel-belarusz határon, EuroNews.com

<https://hu.euronews.com/2021/11/13/csucsra-jar-a-diplomacia-kozben-az-emberek-megfagynak-a-lengyel-belarusz-hataron>

Letöltve: 2021. 11.28. 20.52

- Iván András (2016.01.17): A brit kormányfő a saját bőrét menti Budapesten, Index.hu – Eurologus

https://index.hu/kulfold/eurologus/2016/01/07/david_cameron_budapest_brexit_eu_reform_brit_nepszavazas/

- Miniszterelnökségi Kabinetiroda (2016.02.08): Prime Minister Viktor Orbán's statement at the joint press conference with Prime Minister of the Republic of Poland Beata Szydło, following their meeting in Budapest

<https://miniszterelnok.hu/prime-minister-viktor-orbans-statement-at-the-joint-press-conference-with-prime-minister-of-the-republic-of-poland-beata-szydlo-following-their-meeting-in-budapest/>

Letöltve: 2021.11.24. 9.16

- Magyar Távirati Iroda-MTI (2016.02.15): Orbán: 39 millió menekült várakozik, beszéljük a második védvonalról, Porfolio.hu

<https://www.portfolio.hu/gazdasag/20160215/orban-39-millio-menekult-varakozik-beszeljunk-a-masodik-vedvonalrol-227205>

Letöltve: 2021.11.24. 10.15

- Földes András & Spirk József (2016.05.05): Tudatni akartam, hogy megérkeztem, itt vagyok, Index.hu
<https://index.hu/belfold/2016/05/05/szovetsegest-lat-orbanban-a-brit-nagykovet/>

Letöltve: 2021.11.26. 11.34

- Nyilatkozat: a cseh és Szlovák Szövetségi Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, és a magyar Köztársaság együttműködéséről az európai integráció útján (1991.02.15)

<https://www.visegradgroup.eu/download.php?docID=37>

Letöltve: 2021.12.01. 11.07

- VisegradGroup.eu (2021): Hungarian Presidency 2021/22 of the Visegrad Group

<https://www.visegradgroup.eu/download.php?docID=470>

Letöltve: 2021.12.04. 21.36

- hirado.hu (2018): Huszonhét éves a Visegrádi Együttműködés

<https://hirado.hu/belfold/belpolitika/cikk/2018/02/13/27-eves-a-visegradi-egyuttmukodes>

Letöltve: 2021.12.05. 10.49

- Georgi Gotev (2017): Visegrad Group spells out its vision of EU's future; euractiv.com

<https://www.euractiv.com/section/central-europe/news/visegrad-group-spells-out-its-vision-of-eus-future/>

Letöltve: 2021.12.05. 11.52

- VisegradGroup.eu (2021): Memorandum of Understanding concerning the Roadmap for Determining the Future Development of the Transport Networks of the Visegrad Group Countries.

<https://www.visegradgroup.eu/calendar/2014/memorandum-of>

Letöltve: 2021.12.05. 11.25

- VisegradGroup.eu (2021): Budapest Declaration of the Visegrad Group Heads of Government on the New Opening in V4 Defence Cooperation

<https://www.visegradgroup.eu/calendar/2014/budapest-declaration-of>

Letöltve: 2021.12.05. 11.27

- VisegradGroup.eu (2021): Joint Statement of the MFAs of the Visegrad Group Countries together with the Minister of Foreign Affairs of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland to the Local Elections in Donbas held on November 2, 2014

<https://www.visegradgroup.eu/calendar/2014/joint-statement-of-the>

Letöltve: 2021.12.05. 12.13

- VisegradGroup.eu (2021): Visegrad Group Joint Statement on the Western Balkans

<https://www.visegradgroup.eu/calendar/2014/visegrad-group-joint>

Letöltve: 2021.12.05. 12.45

- VisegradGroup.eu (2021): Joint Press Statement of Presidents of the Visegrad Group and Austria and Slovenia <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2014/joint-press-statement-of>

Letöltve: 2021.12.05. 12.37

- VisegradGroup.eu (2021): V4 and Turkey: Shared Interest in Regular Dialogue <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2015/v4-and-turkey-shared>

Letöltve: 2021.12.05. 12.56

- VisegradGroup.eu (2021): The Visegrad Group Joint Statement on the Eastern Partnership <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2015/the-visegrad-group-joint>

Letöltve: 2021.12.05. 13.12

- VisegradGroup.eu (2021): Press Statement on the Occasion of the Summit of V4 Prime Ministers and the President of the French Republic <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2015/press-statement-on-the>

Letöltve: 2021.12.05. 13.25

- VisegradGroup.eu (2021): Joint Statement on the Occasion of the First Summit of Prime Ministers of the Visegrad Group and the President of the Republic of Korea <https://www.visegradgroup.eu/documents/official-statements/joint-statement-on-the>

Letöltve: 2021.12.05. 13.41

- VisegradGroup.eu (2021): Ostrava Hosted V4+Austria Health Ministry Representatives <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2016/ostrava-hosted-v4>

Letöltve: 2021.12.05. 13.47

- VisegradGroup.eu (2021): Joint Statement on the Eastern Partnership of the Foreign Ministers of the Visegrad Group <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2016/joint-statement-on-the>

Letöltve: 2021.12.05. 14.01

- VisegradGroup.eu (2021): Joint Declaration of the Visegrad Group Prime Ministers <https://www.visegradgroup.eu/documents/official-statements/joint-declaration-of-the-160609>

Letöltve: 2021.12.05. 14.05

- VisegradGroup.eu (2021): The Visegrad Group Joint Statement on the Western Balkans <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2016/the-visegrad-group-joint>

Letöltve: 2021.12.05. 14.12

- VisegradGroup.eu (2021): Joint Declaration of Intent of Prime Ministers of the Visegrad Group on Mutual Co-operation in Innovation and Digital Affairs <https://www.visegradgroup.eu/calendar/selected-events-in-2017-170203/joint-declaration-of>

Letöltve: 2021.12.05. 14.32

- VisegradGroup.eu (2021): Joint Statement of the Ministers of Foreign Affairs of the Visegrad Group on the Occasion of the Meeting of Ministers of Foreign Affairs of the V4 and the Eastern Partnership Countries <https://www.visegradgroup.eu/calendar/selected-events-in-2017-170203/joint-statement-of-the-170904>
Letöltve: 2021.12.05. 14.35
- VisegradGroup.eu (2021): Joint Declaration of the Agricultural Ministers of Visegrad Group as well as Bulgaria, Romania on the Renewable Energy Directive after 2020 <https://www.visegradgroup.eu/calendar/selected-events-in-2017-170203/joint-declaration-of-the>
Letöltve: 2021.12.05. 14.46
- VisegradGroup.eu (2021): Joint Declaration of the Ministers of Economic Affairs of the Visegrad Group Countries on the Future of Economic Cooperation <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2018/joint-declaration-of-the-180423-1>
Letöltve: 2021.12.05. 14.53
- VisegradGroup.eu (2021): Joint Declaration of V4 Finance Ministers on the Revenue Side of the next EU Multiannual Financial Framework <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2018/joint-declaration-of-v4-190107>
Letöltve: 2021.12.05. 14.56
- VisegradGroup.eu (2021): Joint Declaration of the Ministers of the Interior <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2018/joint-declaration-of-the-190107>
Letöltve: 2021.12.05. 15.08
- VisegradGroup.eu (2021): Joint Communiqué of the Ministers of Economic Affairs of the Visegrad Group <https://www.visegradgroup.eu/calendar/events-in-2020/joint-communique-of-the>
Letöltve: 2021.12.05. 15.11
- VisegradGroup.eu (2021): The Joint Visegrad Group Statement on the Upcoming Revision of the TEN-T Network <https://www.visegradgroup.eu/documents/official-statements/the-joint-visegrad-group>
Letöltve: 2021.12.05. 15.24
- VisegradGroup.eu (2021): Outcome Document of the Agenda 2030 V4+ Forum <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2021/outcome-document-of-the>
Letöltve: 2021.12.05. 15.29
- VisegradGroup.eu (2021): Joint Statement of the Ministers of Foreign Affairs of the Visegrad Group Countries on the Western Balkans <https://www.visegradgroup.eu/calendar/2021/joint-statement-of-the-210629>
Letöltve: 2021.12.05. 15.31

- VisegradGroup.eu (2021): Joint Statement on the Occasion of the Second Summit of Prime Ministers of the Visegrad Group and the President of the Republic of Korea
<https://www.visegradgroup.eu/calendar/2021/joint-statement-on-the-211105>

Letöltve: 2021.12.05. 15.35

10. TÁBLÁZATJEGYZÉK

1 – Alapadatok hazánkról	13
2 – Alapadatok Lengyelországról	14
3 – Alapadatok Csehországról.....	14
4 - Alapadatok Szlovákiáról.....	15

11. ÁBRAJEGYZÉK

1 - A nyilatkozat aláírása 1991-ben.....	4
2 - Az Európai Unió és a V4 országok zászlói	11
3 - Szervezeti felépítés	12
4 - A visegrádi csoport a 25. évforduló évében.....	22
5 - Rendkívüli csúcstalálkozó novemberben.....	32
6 - Összehasonlító adatok	36
7 - A magyar elnökség logója	43

12. MELLÉKLETEK

12.1 INTERJÚ DR. JESZENSZKY GÉZÁVAL, AZ ANTALL-KORMÁNY KÜLÜGYMINISZTERÉVEL

A Visegrádi Együttműködés 30 éve éledt újjá magyar kezdeményezés útján. Ön szerint van átfedés a kezdeti és jelenlegi célok tekintetében? Az első tíz évről elmondható, hogy a kooperáció tagjainak figyelmét az Európai Unióhoz való csatlakozás kötötte le. Napjainkban viszont a nemzetközileg hangsúlyos témákban is jellemző a közös fellépés.

Mielőtt a kérdésre válaszolnék egy rövid kiegészítem lenne. Az 1335-ös királyi csúcstalálkozó szimbolikus jelentősége volt ebben a tekintetben. Nyilván egészen más országokról, más világról van szó. Mi, történészek - különösen Antall József - fontosnak tartottuk, hogy legyen egy szentimentális alapja is. Jelzi azt is, hogy valóban ez a három ország a múltban nem csak dinasztikus kapcsolatban volt összefüggő, hanem részben a Habsburg Monarchia is egyesítette ezeket a területeket.

A Visegrádnak Együttműködésnek a megalapításkori elsődleges célja a Varsói Szerződés feloszlata volt. Ezért kezdetben Magyarország majdhogynem egyedülként állt ki, mert a csehek és a lengyelek nem voltak lelkes hívei az elképzelésnek - félték az egyesült Németországtól. Emellett a területi integritásukat is féltették, de egyáltalán mind a két országban, főleg a lengyelekben volt egy nagyon erős averzió a németekkel szemben. A magyar kezdeményezéshez fokozatosan csatlakoztak, ami utólag visszatekintve eredményesnek bizonyult, hiszen ekkor február 15-ét írtunk és július elsején megtörtént a Varsói szerződés formális és tényleges feloszlata. A dokumentumokban ez diplomáciai okokból nem szerepelt. Az sem szerepelt - vagy legalábbis csak rejtve -, hogy magyar részről a dokumentumnak ennek egyik fontos célja volt a kisantant megakadályozása, megelőzése. A szlovák, a román és a szerb nacionalizmus a 90'-es évek elején is élt, sőt még erősödött is a magyar kisebbségek és az azokat támogató magyar kormány elleni összefogás.

Emellett természetesen célként szerepelt az Európai Unióhoz való csatlakozás, hiszen mind a három ország rendszerváltás utáni kormánya az európai integrációba vagy az euroatlanti integrációba való teljes részvételt szeretne volna elérni. Mondhatjuk, hogy a NATO tagság és

Európai Unió tagság megvalósult, így ezzel már talán megszűnt a V4- értelme? Mindig azt képviseltem, hogy nem csupán rövid távú céljai vannak az együttműködésnek, hanem tartós programja is, hiszen Közép-Európa a hagyományainál, történelménél és valódi érdekeinél fogva is sokkal inkább a közös álláspontok, mint az ellentétek területe és az Európai Unión belül én fontosnak tartottam – és reméltem is - hogy lesz egyfajta összetartozás. Az Európai Unión belül mindig voltak, vannak és lesznek külön csoportosulások, alkalmi koalíciók - ez egy tartós koalíció lehet, és kell is, hogy legyen.

Ön az Antall-kormány külügyminisztereként tevékenykedett abban az időszakban, amikor a visegrádi országok újból megkezdték a szorosabb együttműködést. Ha visszatekint az elmúlt három évtizedre mit gondol? Ilyennek képzelte el a négy ország kooperációját?

Egyrészt azt gondolom, hogy szükséges a nyugati országokhoz képest saját elmaradottságunk felszámolása - ez a bizonyos utolérés gyorsítása. A kezdetétől fogva ez egy jogos felszólítás vagy megjegyzés volt az Európai Közösség részéről, hogy szép-szép, hogy be akarunk lépni a közösségbe, viszont ezt elkezdhetjük és megvalósíthatjuk már egymás között is. Ebből fakad hogy már 1992-ben létrejött a Közép-Európai Gazdasági Egyezmény, nem egy közösség. Tehát elkezdtek mi magunk között is lebontani a vámokat, illetve bevezetni a szabadkereskedelmet, ami majd egyszer az unión belül is természetes lesz. Ez még ma sem ért igazán véget, mert a közismert módon az infrastruktúrában még mindig a Kelet-Nyugati vonalak erősek és már 30 éve szó van róla, hogy erősíteni kell az Észak-Dél közlekedési csatornákat is - ez még ma sem valósult meg igazán kellően. A vonat összeköttetés lassú, autópálya halad-halad, hidak is hiányoznak is stb.

Tehát a célunk az volt, hogy az egymás közötti gazdasági integráció is megvalósuljon és ezzel együtt legyünk részesei az Európai Uniónak. Kezdetben mondjuk 2004 után még az uniós támogatások elmaradtak a többi, régi uniós országok támogatása mellett vagy mögött, tehát ez is cél volt. Ez mind folyamatos és emellett mondhatom azt is, hogy még a migráció kezelésében is meg van a közös érdek. Én ugyan ennek a kezelésnek a módszereit nem tartom helyesnek és humánusnak, ugyanakkor én magam is világ életemben és 92-ben már az ENSZ migrációs főbiztosának is elmondtam Genfben, hogy véleményem szerint a 3. világot, a szegény országokat, Ázsiát és Afrikát nem úgy lehet segíteni, hogy a fél világ idejön Európába

vagy Amerikába, hanem helyben kell lakhatóvá tenni, és fejleszteni stb. A migrációval kapcsolatban én önmagában véve helyeslem azt a magatartást, hogy ne induljanak el, hanem helyben törekedjünk a helyzet megoldására. Ez egy nehéz feladat, hogy az elvándorlást okozó tényezők felszámoljuk, emellett a háborúk, az éhínség, a szomjúság, a klimatikus tényező, a korrupció, a vallási türelmetlenség stb. problémáját kezeljük. Mindaz, ami okozza az elvándorlást, érthetővé teszi a menekülők döntését, tehát ezt kellene felszámolni.

Ha az együttműködés és egyetértés azonban odáig fajul, hogy egyfajta blokkot alkot az unión belül – az bizonyos értelemben rendben van egészen addig, amíg nem az Európai Unió ellen történik. Ezt én tragikusnak tartanám, aminek következménye az is lehet, hogy akár újjászületik a vasfüggöny – ha nem is a régi nevében és formájában, de a kezdeti célokkal, a rendszerváltás céljaival ellentétesnek találom, hogy Európa újra kettéváljon, vagy akár háromfelé váljon. Egy konfrontatív célú Közép-Európa, vagy V4 alakulásával nem értek egyet, kifejezetten ellenzem. Viszont a sajátos érdekeinket elmagyarázni – ha úgy tetszik, Brüsszelnek – és képviselni az unióban, ezzel egyet tudok érteni. Persze nem csak a V4-ről van szó, mert hasonló érdekei vannak Horvátországnak, Szlovéniának, Romániának, Bulgáriának, valamint a három balti államnak is. Ez a tág értelemben vett Közép-Európa, ennek megvannak a maga nagyon fontos közös érdekei, és ennek a Közép-Európának mondjuk a magja az lehet és kell is, hogy legyen a Visegrádi Együttműködés.

Emellett én is, és utódaim is úgy gondoljuk, hogy nem akarjuk bővíteni az együttműködést mert sokkal szorosabb a kulturális, történelmi kapcsolat közöttünk, mint a többiek között. Ugyanakkor a V4+-nak is meg van a maga fontos jelentősége és a visegrádi országoknak szüksége is van ezekre a partnerekre, amennyiben arra törekszik, hogy valamiféle saját érdekeket tudjon képviselni, hangsúlyozom, nem az Unióval szemben, hanem az Unión belül. Továbbra is úgy gondolom, hogy ez a négy ország remélhetőleg a jövőben is kitartóan egy szilárd mag lesz. 30 év már elég nagy idő – ez bizonyítja is az együttműködés létjogosultságát, a kooperáció ellen ma már egy politikus sem állna ki. A cseh Claus nagyon lekezelően nyilatkozott, ennek ellenére ő sem szakított az együttműködéssel, viszont nem vette igazán komolyan. Ma már mind a 4 ország látható módon ezt hasznosnak tartja és ragaszkodik is hozzá. Bizonyos esetekben a kooperáció kibővíülhet, hiszen akkor tud csak igazán hatásos és hatékony lenni, ha négyenél többen állnak mögötte.

Gondolták volna a 90-es években, hogy ilyen hosszú ideig egyben marad ez az együttműködés, hogy találnak más területeket az uniós csatlakozáson és a kezdeti célokon kívül a kooperáción belül?

Az igazság az, hogy a ma minden szempontból más nemzedék van, tehát az hogy, mit gondoltunk akkor, visszamenőleg hitelesen nehéz elmondani. Én magam természetesen úgy gondoltam, hogy hosszú távú lesz az együttműködés, ugyanakkor szerintem senki sem úgy gondolt erre, hogy rövid időn belül megszűnik vagy amennyiben elérjük ezeket az említett közvetlen célokat, akkor megszűnik. Elégedetten tekinthetünk vissza és állapíthatjuk meg, hogy sokszor keltették már halálhírét a Visegrádi Együttműködésnek, arra hivatkozva, hogy most már teljesítette a kezdeti célokat vagy hogy sokasodnak az ellentétek – például a magyar nemzeti kisebbségek ügyében a szlovák-magyar ellenétek. Ugye van az a mondás, hogy akinek a halálhírét keltik, hosszú élet vár rá.

Nagyon remélem, hogy legalább annyira tartós lesz ez, mint a Benelux államok együttműködése - hiszen a Benelux államok kooperációja már a száz évet is meghaladja. Mondjuk más ilyen a regionális együttműködések közül, ami nagyon jól működik az Északi Ötök - annak tanúja is voltam Norvégiában, nagyon komolyan veszik és rendszeresen találkoznak.

Jelenleg Magyarország a soros elnöke a regionális együttműködésnek. Éppen félidőnél járunk. Hogyan értékeli az elmúlt időszakot? Kijelenthetjük, hogy sikeres időszakot tudhat a kooperáció maga mögött?

Úgy gondolom, ez a soros elnökség nem jelent sokat. Egy picit nagyobb figyelem hárul az adott elnöklő országra, házigazdálja a tanácskozáson, találkozóknak. Az éves rotáció egyrészt már eleve kizárja, hogy valamelyik ország igazán rá tudja nyomni a bélyegét, akár a saját rotációs érdekei szempontjából az együttműködésre. Szerintem ez egy protokolláris dolog, az Európai Unió soros elnökségnek sincs olyan hatalmas jelentősége. Szóval a kötelezettségét teljesíti rendezvények tekintetében, azonban sajátos érdekeit nem is próbálja és nem is tudná érvényesíteni. Összefoglalva a soros elnökséget én nem becsülném túl, de ez csak a magánvéleményem.

A visegrádi országok tekintetében Magyarországról mondható el egyedülként, hogy az elmúlt tíz évben stabil kormányzati háttérrel rendelkezik. Az együttműködésben való szerepvállalásunkat ez milyen tekintetben segíthette?

Hogy pont milyen kormány van hatalmon, annak van jelentősége. Azt tapasztaltam – pláne az első tíz-tizenöt évben -, hogy amikor hasonló politikai felfogású kormányok voltak, elsősorban amikor jobbközép kormányok - ha úgy tetszik konzervatív liberális kormányok -, akkor volt a legerősebb az együttműködés, akkor volt filozófiai alapja is. Önmagában véve egy országnál vannak bizonyos előnyei annak, hogyha hosszabb időn keresztül ugyan az a párt van kormányon, ugyanazok az emberek vannak hatalmon - bár alacsonyabb szinten cserélődnek a munkatársak. Ugye a mostani cseh kormányváltás is azt mutatja, hogy az az orbáni elképzelés és remény, hogy az Unióval szemben - akár Unión belül egy tömörülés lesz - ez most már lekerült a napirendről. Ugyan még távol vagyunk a magyar választásoktól is, és a lengyel választások is egy év múlva lesznek - mármint a magyarhoz képest -, én nem lennék meglepve, ha a jelenlegi lengyel kormánypárt vereséget szenvedne, és akkor az Orbán féle külön vonal elszigetelődne az együttműködésen belül.

Ön szerint a regionális együttműködés mely területére kellene nagyobb hangsúlyt fektetni rövid és hosszú távon?

Magyar szempontból az elmúlt 30 évben végig volt igény arra, hogy a nemzeti kisebbségek ügyében nagyobb haladást érjünk el - európai viszonylatban is és a V4-eken belül is. Hangsúlyozom, hogy azért a szlovák nacionalizmus ezt korlátozta, mert valljuk be az ottani intézkedéseknek az ottani magyar kisebbség nem látta sok hasznát, de ebből nem is lett súlyosabb konfliktus. A szlovák fél pedig nem jó irányba mozdult el ebben a kérdés, hiszen a kettős állampolgárságot sem fogadják el. Az új elnökben, Caputovában viszont bízom, nagyon rokonszenves és a kérdésében is tett gesztusokat a magyar kisebbségek irányába. Bár leváltották a korábbi elnököt Matovicot, aki egy inkább látványos, mint lényegi gesztust tett Trianon kapcsán szintén. A Benes-dekrétumok kapcsán sajnos nincs előrelépés – ennek még érni kell és nem érdemes összeveszni rajta. Ettől függetlenül én továbbra is remélem, várom és elvárom, hogy előbb-utóbb a csehek és szlovákok elismerik, hogy az egy elképesztő disznóság volt részükről és ezt valamikor jóvá kell tenni. A visegrádi keret tartós fennmaradása lassan, de biztosan dolgozik ennek érdekében. Hangsúlyozom, nem kellene kiélezni a helyzetet emiatt, viszont remélem, hogy elérünk valami változást e tekintetben.

Egy állandó visszatérő téma, ugyan senki nem ellenzi, de nem is történt előrehaladás az infrastrukturális kapcsolatoknak az erősítése kapcsán – napirenden van egyelőre. Nem ezt a gyorsforgalmi vasutat emelném ki - nem ellenezném persze, azonban sokba kerül és az, hogy fele annyi idő alatt jussunk el Budapestről Varsóba, nem éri meg azt a sok pénzt, amibe a vasútvonal kerülni fog. Viszont az Ipolyon ma sincsenek helyreállítva azok a hidak, amelyek régen, évszázadok óta működtek. Habár hozzáteszem valamennyit helyreállítottak, de sokkal kevesebbet, mint szükséges lett volna. Szégyenletes, hogy az ipolysági vasút, ami hat kilométer felszámolásával szűnt meg Drégelypalánk és Ipolyság között, még nem lett helyreállítva. Rendkívül fontos lenne újjáépíteni, ha az Orbán-kormány valóban komolyan venné a nemzetpolitikát, akkor már csak az ipolysági és az ipolymenti magyar lakosság miatt ezt megtenné. Aztán itt van a Salgótarján Somoskőújfalu, ahol nincs személyvonat forgalom, tehervonatok persze járnak. A magyar-szlovák határnál hiába üdvözlendő, hogy a schengeni egyezménynek köszönhetően nincs határellenőrzés, ezt még bőven lehetne javítani többek között a vasúti összeköttetésekkel. A lengyel-szlovák vonal esetében elmondható, hogy a természeti feltételek ellenére sokat javult, magam is többször jártam arrafele. A cseh-lengyel határ is nagyon átjárhatóvá vált, kitűnő útrendszer található itt - nem csupán az autópálya esetében, hanem 2x2 sávú utak vannak egyébként is annak ellenére, hogy hegyvidék. Tehát ez az úgynevezett északi-déli összeköttetés napirenden van, mindenki szóban támogatja, így célszerű, kívánatos volna megerősíteni és felgyorsítani.

A Visegrádi Alap esetében elmondható, hogy mindenki sikernek tekinti, úgyhogy én még egy területet emelnék és hangsúlyoznék, amit nehéz kormányintézkedésekkel befolyásolni: a személyes kapcsolatok. A személyes kapcsolatokat lehetne erősíteni - például ösztöndíjak segítségével -, mert valójában akkor válik igazán élővé és átélhetővé a Visegrádi Együttműködés. Ha úgy tekintünk egymásra, hogy minden országban vannak barátaink, ismerőseink, szoros tudományos kapcsolatok vannak. Összességében egyének szintjén kellene még közelebb hozni a visegrádi országokat.

Milyenek képzeli el a Visegrádi Együttműködést 2061-ben?

Hogy hogyan képezem azt, arra nehéz válaszolni. A világ olyan sokat változik, számos újdonság jelenik meg – gondoljon az internetre és más modern kapcsolatra. Álmodozni azonban lehet, és azt gondolom, hogy ha az együttműködés harminc évig működött, akkor miért ne működhetne még harminc évig? Én bízom Európában, bízom az Európai Unióban. Egyáltalán nem félek az integráció mélyülésétől, mert az Európai Unióból sosem lesz egy Európai Egyesült Államok, egy szuperállam. Azzal egyetértek, hogy legyen szorosabb gazdaságpolitikai együttműködés, ezt rendkívül fontosnak találom. A NATO-ban is bízom és szükségesnek tartom, de a közös védelem a NATO keretében és a NATO-n túlmenően is egyaránt fontos.

Összességében úgy gondolom, hogy az elmélyült európai kapcsolatokból csak előnyünk származhat gazdaságilag is. Félő, hogy harminc év múlva sem lesz Magyarországon olyan életszínvonal, mint Németországban. Ugyanakkor hangsúlyoznám, hogy számomra is zavaró és aggasztó a Nyugat-Európára és Észak-Amerikára jellemző úgynevezett politikai korrektség, annak az egyre ijesztőbb megnyilvánulásai, túlzásai. Remélem, hogy a szélsőségek és a nyugaton realizálható engedékenység önmagától vissza fog szorulni. Ebben a Visegrádi Együttműködés országok meg kell, hogy őrizzék a maguk józanságát és el kell tántorítaniuk a szélsőségektől a Nyugat-Európaiakat.

NYILATKOZAT

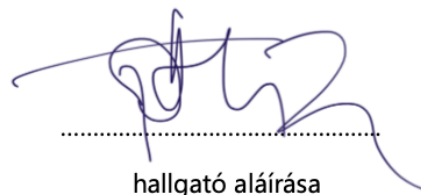
Alulírott, Tóth-Zsigmond Annamária büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerzés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest, 2021. december 6.

.....

hallgató aláírása